

**UNIVERSITI TEKNOLOGI MARA
(KELANTAN)**

**TRANSKRIP WAWANCARA BERSAMA
PROF. DR. IBRAHIM BIN BUSU
DEKAN FAKULTI SAINS BUMI UNIVERSITI MALAYSIA KELANTAN (UMK)**

OLEH:

NUR FARAH NABILAH BT ZULKIPLI	2013167694
NURUL AMIRA SHAFIRA BT MOHD RADZI	2013177793

**PROJEK INI DIMAJUKAN KEPADA
FAKULTI PENGURUSAN MAKLUMAT CAWANGAN KELANTAN
BAGI MEMENUHI KEPERLUAN KURSUS
IMR 604 – PENDOKUMENTASIAN SEJARAH LISAN
SEMESTER 05 (MAC 2015 – JULAI 2015)**

TRANSKRIP WAWANCARA BERSAMA
PROF. DR. IBRAHIM BIN BUSU
DEKAN FAKULTI SAINS BUMI UNIVERSITI MALAYSIA KELANTAN (UMK)

OLEH:

NUR FARAH NABILAH BT ZULKIPLI   2013167693
NURUL AMIRA SHAFIRA BT MOHD RADZI   2013177789

PROJEK INI DIMAJUKAN KEPADA
FAKULTI PENGURUSAN MAKLUMAT CAWANGAN KELANTAN
BAGI MEMENUHI KEPERLUAN KURSUS
IMR 604 – PENDOKUMENTASIAN SEJARAH LISAN
SEMESTER 05 (MAC 2015 – JULAI 2015)

PENGHARGAAN

PENGHARGAAN

Assalamualaikum w.b.t dan salam sejahtera,

Bersyukur kehadiran Ilahi kerana dengan izin kurnianya dapat juga kami menyempurnakan tugas bagi subjek IMR 604 Pendokumentasian Sejarah Lisan, iaitu Transkrip Wawancara bersama Prof. Dr. Ibrahim Bin Busu. Sepanjang menjalankan kerja kursus ini, kami telah memperoleh pelbagai pengalaman sama ada pahit mahupun manis yang amat berharga dan bermakna dalam hidup kami sebagai seorang pelajar. Pengalaman yang kami perolehi sepanjang menjalankan tugas ini mungkin hanya akan datang sekali sahaja dalam hidup kami.

Justeru itu, kami juga telah memperolehi pelbagai maklumat dan pengetahuan serta nasihat yang amat berguna buat kami sebagai pelajar yang bakal menempuh kehidupan di luar selepas tamat pendidikan daripada Prof Dr. Ibrahim Busu Dekan Fakulti Sains Bumi Universiti Malaysia Kelantan yang banaak berkongsi cerita beliau dengan kami. Di kesempatan ini, kami ingin mengucapkan ribuan terima kasih kepada semua pihak yang terlibat sepanjang kami menjayakan tugas ini. Terutamanya kepada pensyarah kami iaitu, Puan Nurulannisa kerana beliau telah banyak memberikan tunjuk ajar kepada kami sepanjang menjalankan tugas ini. Tunjuk ajar beliau amat membantu kami.

Oleh itu, kami juga ingin mengucapkan jutaan terima kasih kepada ahli keluarga kami yang telah banyak memberi sokongan moral dan bantuan kewangan bagi menyelesaikan tugas ini. Selain itu, kami turut berterima kasih kepada rakan-rakan seperjuangan kami kerana telah banyak menghulurkan bantuan dan kerjasama bagi merealisasikan usaha menyempurnakan tugas ini dengan jayanya.

Ucapan ini juga ditujukan kepada semua pihak yang telah terlibat dalam menjayakan tugas ini sama ada secara langsung atau tidak langsung. Segala bantuan yang telah anda hulurkan amatlah kami hargai kerana tanpa bantuan dan sokongan anda semua, tugas ini tidak dapat dilaksanakan dengan sempurna.

Sekian, terima kasih.

ABSTRAK

ABSTRAK

Abstrak: *Temubual ini adalah antara Nurul Amira Shafira Binti Mohd Radzi dan Nur Farah Nabilah Binti Zulkipli menemubual Prof. Dr. Ibrahim Bin Busu, Dekan Fakulti Sains Bumi Universiti Malaysia Kelantan (UMK) mengenai sejarah hidup beliau, pengalaman-pengalaman beliau dan juga sumbangan beliau dalam bidang pendidikan. Beliau menceritakan keseluruhan mengenai pekerjaan beliau di Universiti Teknologi Malaysia (UTM) dan Universiti Malaysia Kelantan (UMK) dan juga beliau juga menceritakan mengenai pekerjaan beliau sebagai perunding kepada agensi-agensi dan juga badan-badan kerajaan dalam bidang Sains Angkasa. Beliau juga banyak menekankan mengenai kecemerlangan pelajar-pelajar beliau dan juga mengenai kegagalan pelajar-pelajar beliau. Di akhir temubual, beliau juga ada memberi sedikit nasihat kepada pelajar-pelajar dan anak-anak muda masa kini.*

Kata kunci: *pelajar-pelajar, pendidikan, pengalaman, kecemerlangan, kegagalan.*

ISI KANDUNGAN

ISI KANDUNGAN

TAJUK	MUKA SURAT
Penghargaan.....	i
Abstrak.....	iv
Isi Kandungan.....	vi
Biodata Tokoh.....	viii
Pengenalan.....	x
Transkrip	
Bahagian 1: Latar Belakang Tokoh.....	02
Bahagian 2: Sejarah Pekerjaan.....	40
Rujukan.....	75
Lampiran	
Log Wawancara.....	77
Diari Kajian.....	86
Senarai Soalan.....	87
Surat Perjanjian.....	91
Gambar 1.....	93
Indeks.....	94

BIODATA TOKOH

BIODATA TOKOH

Nama	Ibrahim Bin Busu
Tarikh Lahir	9 Januari 1959
Umur	56 Tahun
Status	Berkahwin
Tempat Kelahiran	Tanah Merah Kelantan
Tempat Tinggal	Cherang Lali, Tanah Merah Kelantan
Sejarah Pendidikan	<ol style="list-style-type: none"> 1. Sekolah Menengah Kebangsaan Tebing Tinggi 2. Sekolah Menengah Sultan Ibrahim (SIS) 3. Sekolah Menengah Teknik Kuala Terengganu 4. Universiti Teknologi Malaysia 5. North London Polytechnic 6. Universiti Of Dundy
Pekerjaan	Dekan Fakulti Sains Bumi
Tempat Pekerjaan	Universiti Malaysia Kelantan

PENGENALAN

PENGENALAN

Kami telah menemubual Prof. Dr. Ibrahim Bin Busu iaitu Dekan Fakulti Sains Bumi Uniiversiti Malaysia Kelantan. Temubual telah di jalankan di rumah beliau iaitu di Cherang Lali, Tanah Merah Kelantan. Temubual ini dijalankan selama satu jam tiga puluh satu minit dan dua puluh tiga saat. Temubual ini adalah berkisar tentang sejarah hidup beliau iaitu mengenai latar belakang beliau. Beliau berusia 56 tahun mempunyai seorang isteri dan mempunyai lapan orang anak yang sangat berjaya dalam bidang masing-masing. Beliau juga bercerita mengenai sejarah pendidikan beliau daripada sekolah rendah sehingga ke peringkat PhD. Beliau juga merupakan pelajar lepasan universiti dari Luar Negara.

Temubual ini juga berkisar tentang sejarah pekerjaan beliau sebagai seorang pensyarah. Beliau bercerita mengenai pengalaman beliau sebagai seorang pensyarah dan juga kronologi-kronologi jawatan beliau ketika dalam bidang pendidikan. Beliau juga ada menceritakan mengenai penglibatan beliau dalam penyelidikan dan juga menjadi penasihat kepada badan-badan kerajaan. Beliau juga ada bercerita mengenai sumbangan beliau terutama kepada pelajar dan juga universiti

Sekarang beliau masih lagi berkhidmat di Universiti Malaysia Kelantan sebagai Dekan Fakulti Sains Bumi dan juga menjalankan beberapa penyelidikan untuk kerajaan.

TRANSKRIP

TRANSKRIP

Berikut adalah temubual sejarah lisan yang dijalankan oleh Nurul Amira shafira Binti Mohd Radzi dan Nur Farah Nabilah Binti Zulkipli bersama Prof. Dr. Ibrahim Bin Busu mengenai sejarah hidup, pengalaman dan sumbangan beliau dalam bidang pendidikan. Temubual bersama beliau ini telah di jalankan di rumah beliau di Tanah Merah Kelantan pada 24 Mei 2015. Berikut adalah hasil rakaman

Petunjuk:

PIB: Prof. Ibrahim Busu
NAS: Nurul Amira shafira Binti

BAHAGIAN 1: LATAR BELAKANG TOKOH

NAS : **Assalamualaikum Prof.**

PIB : **Walaikummussalam.**

NAS : **Okay [baiklah] sebagai pembuka tirai perbualan kita pada hari ini boleh tak [tidak] Prof. ceritakan serba sedikit latar belakang seperti, nama?**

PIB : **Nama saya adalah Ibrahim Bin Busu.**

NAS : Dilahirkan pada?

PIB : Dilahirkan pada tanggal *sembilan* [9] haribulan Januari *sembilan belas lima puluh sembilan* [1959].

NAS : Tempat Kelahiran?

PIB : Tempat kelahiran di Kusial Bharu.

NAS : Okay [baiklah] jadi usia sekarang adalah?

PIB : Usia sekarang adalah *lima puluh enam* [56] tahun.

NAS : Okay (ketawa) muda lagi. Pastu [selepas itu] dimanakah Prof. dibesarkan

PIB : Saya di besarkan di kampung Kusial Bharu lebih *exact* [tepat] nya _ di Kampung Banggol Jering , Kusial Bharu Tanah Merah Kelantan.

NAS : *Okay* [baiklah] dengan siapa Prof. membesar?

PIB : Saya membesar dengan kedua ibubapa saya iaitu Busu bin Haji Mat dan Mek Putih Binti Daud (bunyi loceng).

NAS : *Pastu* [selepas itu] soalan seterusnya apakah nama gelaran Prof. sewaktu kecil. Maksud kami nama timang- timangan, nama manja.

PIB : Oh. Maksud saya *tak* [tidak] ada. *Tak* [tiada] ada nama manja ke.

NAS : *Tak* [tidak] ada? Abang ngah ke? (ketawa)

PIB : Oh. *Tak* [tidak] ada (ketawa). Saya di panggil dengan nama sebenar, nama Ibrahim tetapi nama gelaran itu wujud setelah saya tua. Bila saya berkerja, saya dikenali dengan nama IB, Ibrahim Busu, di mana sewaktu di pejabat *dulu* [dahulu] ada beberapa orang Ibrahim, jadi untuk membezakan itu, ada yang di panggil dengan nama singkat , ada yang di panggil Mat dan sebagainya dan mereka memanggil saya dengan nama IB dan nama IB *tu* [itu] terlekat sampai sekarang lah.

NAS : Kiranya IB *tu* [itu] membezakan dengan Ibrahim ---

PIB : Iya. Dengan Ibrahim-Ibrahim yang lain.

NAS : Okay siapakah nama ibu Prof.?

PIB : Ibu saya Mek Putih Binti Daud.

NAS : Okay. Ayah pula?

PIB : Ayah Busu Bin Haji Mat.

NAS : Bagaimana pula dengan bilangan adik-beradik Prof.?

PIB : Bilangan adik beradik saya sebenarnya ada *tiga* [3] adik-beradik iaitu abang saya Mohamad Bin Busu *dah* [sudah] meninggal dunia dan juga adik iaitu adik saya yang bongsu Hasiah Binti Busu.

NAS : Kiranya Prof. ni anak yang ke?

PIB : Anak yang ke *dua* [2].

NAS : Ke *dua* [2]? Ke *dua* [2] tengah la?

PIB : Iya. Anak tengah.

NAS : Boleh *tak* [tidak]Prof. ceritakan lebih lanjut mengenai adik beradik?

PIB : Adik-beradik saya?

NAS : Iya. Daripada Sulung, ke *dua* [2].

PIB : Okay. Abang saya *dulunya* [dahulunya] adalah merupakan iyalah seorang abang yang baik. Beliau memulakan pengajian beliau di sekolah zaman *dulu* [dahulu] di panggil sebagai *special* [istimewa] *Malay* [melayu], di Tanah Merah iaitu bidang aliran *English* [Inggeris], Okay manakala saya, Okay memulakan pengajian saya di Sekolah Kebangsaan biasa dan begitu juga dengan adik saya yang perempuan iaitu adik bongsu iaitu Hasiah Binti Busu.

Itu sahaja lah.

NAS : Itu *saja* [sahaja]? Okay. *Pastu* [selepas itu] adakah mereka tinggal di sekitar ini?

PIB : Yang sulung *dah* [sudah] meninggal dunia, *dulunya* [dahulunya] beliau di Gua Musang menetap di Gua Musang Kelantan dan adik saya masih tinggal di rumah pusaka iaitu di Kampung Kusial Bharu, Banggol Jering Kusial Baru Tanah Merah Kelantan.

NAS : *So* [jadi] sekarang Prof. tinggal di?

PIB : Tinggal di Cherang, Kampung Cherang Rali.

NAS : Dengan siapa Prof. tinggal ?

PIB : Saya tinggal dengan keluarga saya, bersama-sama keluarga saya.

NAS : Berapa?

PIB : Okay sekarang *ni* [ini] yang tinggal di rumah cuma *tiga* [3] iaitu saya (ketawa), isteri saya dan seorang anak yang bongsu. Itu sahaja.

NAS : Apakah nama penuh isteri Prof.?

PIB : Isteri saya nama penuhnya Rakhiah binti Mamat

NAS : Nama manja? (ketawa)

PIB : (ketawa) Nama manja dia Noreha.

NAS : *Pastu* [selepas itu] berapakah umur isteri Prof.?

PIB : Isteri saya berumur *lima puluh tujuh* [57] tahun.

NAS : Pekerjaan isteri?

PIB : Pekerjaan isteri suri rumah tangga.

NAS : Boleh *tak* [tidak] Prof. ceritakan detik perkenalan Prof. dengan isteri?

PIB : (ketawa) Perkenalan saya dengan isteri *ni* [ini] saya *tak* [tidak] ada apa, sebab ia terjadi begitu sahaja perkenalan melalui seorang kawan. Kawan memperkenalkan saya kepada dia dan terus ---

NAS : Pada tahun? (ketawa)

PIB : Pada tahun *sembilan belas lapan puluh* [1980], masa tu saya *dah* [sudah] mula bekerja di Kuala Lumpur. Kami berkenalan cuma masa *dua* [2] bulan, lepas tu kami kahwin.

NAS : Kahwin?

PIB : Ya. Dalam masa *dua* [2] bulan sahaja.

NAS : Terus kahwin la?

PIB : Ya. Terus kahwin.

NAS : Pada tahun berapakah berkahwin *tu* [itu]?

PIB : Tahun *sembilan belas lapan puluh satu* [1981].

NAS : Jadinya tinggal di kampung?

PIB : Saya tinggal di Kuala Lumpur, masa *tu* [itu] lepas berkahwin saya bekerja di Kuala Lumpur, dengan Universiti Teknologi Malaysia [UTM] dan manakala masa *tu* [itu] isteri saya bekerja di Risda Pihak Berkuasa Pekebun Kecil sebagai kerani.

NAS : Semasa perkahwinan Prof. cakap, sekarang isteri Prof. *dah* [sudah] berhenti. Mengapa berhenti?

PIB : Berhenti tu setelah kami berkahwin, kami keluar negara. Saya melanjutkan pelajaran dan sebagainya dan jadi masa *tu* [itu] dia mengambil cuti tanpa gaji beberapa kali. Jadi bila anak-anak membesar semasa itu, kami berpindah dari Kuala Lumpur ke Johor Bharu, sebab itu kami rasa masa *tu* [itu] apa *ni* [ini] memerlukan kepada penjagaan anak yang lebih rapi, kualiti yang baik, jadi beliau isteri saya mengambil keputusan (bunyi loceng) untuk berhenti daripada bekerja sebagai kerani di pejabat Risda.

NAS : Lepas tu terus mengikut Prof. ke sana ke sini?

PIB : Ya.

NAS : Bagaimana pula dengan bilangan anak Prof.?

PIB : Kesemua saya dikurniakan oleh *lapan* [8] orang cahaya mata.

NAS : Boleh Prof. ceritakan *satu* [1] persatu?

PIB : (ketawa) Panjang *lapan* [8] orang. Anak yang *pertama* [1] saya iaitu Mohamad Farhan sekarang *ni* [ini] bekerja sebagai Pegawai Tadbir dan Diplomatik di

Pejabat SUK [Setiausaha Kerajaan] sebagai Penolong Setiausaha Dewan Undangan Negeri Pahang. Yang ke *dua* [2] Muhammad Hasif sekarang *ni* [ini] bekerja sebagai Juru Ukur Tanah di sebuah *company* [syarikat] di syarikat di Johor Bharu. Yang ke *tiga* [3] kembar, saya dapat mempunyai anak kembar perempuan iaitu Ruzana dan Ruzaini. Ruzana sekarang *ni* [ini] adalah pensyarah di UIA [Universiti Islam Antarabangsa] Jabatan Kejuruteraan dan sekarang ini sedang melanjutkan pelajaran di peringkat PhD. di UPM [Universiti Putra Malaysia] manakala Ruzaini kembarnya sekarang *ni* [ini] baru sahaja menamatkan Ijazah Sarjana dalam bidang *English* [Inggeris] iaitu TESL di UPM [Universiti Putra Malaysia] dan sekarang *ni* [ini] berkhidmat di Universiti Teknologi Malaysia [UTM] Johor. Dan manakala yang seterusnya yang ke *empat* [4] iaitu Ili Rahilah baru sahaja menamatkan *Masters* [Ijazah Sarjana] iaitu peringkat Sarjana di dalam bidang *Islamic Finance* [kewangan Islam] daripada Dharam University UK [United Kingdom] dan sekarang *ni* [ini] berkhidmat dengan *company* [syarikat] di Kuala Lumpur sebagai *lawyer* [peguam] sebagai peguam. Manakala yang ke *lima* [5] adalah Alya Nadira sekarang *ni* baru sahaja menamatkan pengajian dalam bidang *English* [Inggeris] sekarang *ni* tengah mencari kerja (ketawa) yang seterusnya yang ke *tujuh* [7] yang ke *tujuh* [7] adalah Dhia Najla sekarang sedang menuntut di UUM [Universiti Utara Malaysia], apa *ni* [ini] belajar muamalat yang ke *lapan* [8] adalah Nafis yang baru sahaja menamatkan diploma dalam bidang Pengurusan Maklumat daripada UiTM [Universiti Teknologi Mara] kampus Machang.

NAS : Dari segi penceritaan Prof. menunjukkan Prof. berjaya mendidik anak-anak dari segi mereka berjaya dalam bidang mereka masing-masing. Boleh Prof. ceritakan bagaimana Prof. mendidik mereka sehingga --- Rahsia.

PIB : Mendidik? (ketawa) tidak rahsia, rahsia *tu* [itu] *tak* [tidak] ada la cuma perhatian *je* [sahaja] lah daripada perhatian bermakna saya sebagai *bapak* [bapa] yang sangat tegas, itu sahaja. Jadi saya rasa hasil daripada didikan ini daripada kecil sampai ke dewasa diorang *satu* [1] diorang saya nak *make sure kan* [pastikan] diorang *ni* [ini] tidak bercampur dengan *group* [kumpulan] atau kumpulan yang membuatkan benda yang tidak elok dan sebagainya. Jadi saya rasa itu, itu yang memberikan semangat, memberikan apa *ni* [ini] pengetahuan lah kepada diorang memberi galakan kepada diorang untuk belajar. Yang ke *dua* [2] nya adalah saya selalu, sebab latar belakang saya sendiri daripada keluarga yang agak miskin, bukannya *ni* [ini] jadi saya tahu bahawa ilmu, ilmu itu adalah akan membentuk kita akan memberi kita macam mana mencorak. Sebab itu saya sangat menekankan kepada pencarian ilmu iaitu saya memang menggalakkan anak-anak saya belajar setinggi mana ke peringkat yang dia mereka mampu.

NAS : Okay, kiranya Prof. tak ada [tiada] halangan terhadap bidang-bidang

yang mereka pilih ke Prof. yang menentukan?

PIB : *Tak ada* [tiada]. Saya tidak ada *no* [tidak] bukan sebenarnya saya tidak masuk campur dari secara minat diorang dan sebagainya. Kalau nak masuk campur bermakna saya akan tentukan jadi sebab itu kalau tengok daripada ke *lapan* [8] orang anak saya *tu* [itu] semuanya mempunyai bidang yang berbeza *takde* [tiada] *satu* [1] pun yang sama jadi bidang yang berbeza jadi itu menunjukkan bahawa tidak ada penekanan di dalam pemilihan bidang doktor ke apa ke sebagainya *tak* [tidak] ada.

NAS : **Kembali pula kepada sejarah latar belakang Prof. bolehkah Prof. ceritakan mengenai kehidupan di zaman kanak-kanak. Bagaimana Prof. membesar?**

PIB : Saya membesar di kampung *of course* [sudah tentu] sebagai anak-anak yang di kampung. Masa *tu* [itu] tahun awal 60-an. Jadi saya rasa membesar di kampung ini adalah *limited* [terhad] lah. Terhadap dari segi *access* [akses] kepada ini, dan sebagainya. Pada masa itu, saya bersekolah di Sekolah Kebangsaan Tebing Tinggi. Biasanya waktu petang atau tengahari kita pergi belajar Quran dengan rumah guru Quran dan selain itu adalah hidup sebagai apa *ni* [ini] anak-anak di kampung yang bermain guli bermain macam aktiviti-aktiviti petang dan sebagainya. *Of course* [sudah tentu] kami di pinggir dekat dengan sungai Kelantan jadi sebahagian daripada aktiviti kadang-kadang berlaku di sungai, kadang-kadang berlaku di sawah, kadang-kadang berlaku di

padang sekolah, dan sebagainya. Jadi membesar sebagai anak kampung zaman itu, zaman awal tahun 60-an masa tu *letrik* [elektrik] masih *tak ada* [tiada] di kampung, *tv* [televisyen] pun *takde* [tiada]. *Tv* [televisyen] tu [itu] *dah* [sudah] ada selepas saya bersekolah iaitu sekitar tahun '67 [1967], '68 [1968] baru ada *letrik* [elektrik]. Jadi masa tu kita baru boleh menonton *tv* [televisyen] dan sebagainya. Sebelum itu, memang *tak ada* [tiada]. Permainan kampung *je* [sahaja] la.

NAS : Permainan kampung macam biasa?

PIB : Ya

NAS : Pada pendapat Prof. kan remaja pada zaman kini dengan sekarang apa bezanya?

PIB : Bezanya, *satu* [1] remaja pada zaman *ni* [ini] dia diberi peluang, mempunyai peluang yang luas banyak peluang dan sebagainya tetapi *Okay* [baiklah], panduan, *guidance* [panduan] daripada *parents* [ibubapa] dan sebagainya sangat kurang, jadi ini agak merbahaya, agak merbahaya dari segi, kita tengok sekarang *ni* [ini] bahawa kita *dah* [sudah] ada akses kepada internet, *unlimited* [tidak terhad] akses dan sebagainya *through* [melalui] telefon dan sebagainya. Okay jadi sekarang *ni* [ini] cuma bergantung kepada *guidance* [panduan] dan juga ketahanan daya fikir ataupun ketahanan jiwa remaja itu sendiri, sebab

dalam internet ini kita tahu bahawa semua benda ada. Ada benda yang baik, ada benda yang tidak baik. Jadi bergantung sebab itu sekarang *ni* [ini] apa *ni* [ini] bergantung kepada *guidance* [panduan] atau pendidikan yang ada pada anak-anak itu sendiri pada remaja itu sendiri. Sekiranya remaja mendapat pendidikan yang baik *guidance* [panduan] yang baik, teknologi yang ada sekarang ini sangat berguna, tetapi kalau remaja itu tidak mendapat didikan tidak mendapat panduan yang baik yang ini akan memberikan kemudaratan kepada remaja itu sendiri la.

NAS : So [jadi] pendapat Prof. tentang generasi masa kini adakah mereka patut diberi pendedahan yang lebih?

PIB : Bagi saya pendedahan yang lebih *tak* [tidak] salah tetapi platform ataupun dia punya ekosistem mesti bagus *satu* [1] yang ke *dua* [2] nya *framework* [rangka kerja] yang *tu* [itu] bermakna dari segi kalau kita sebagai orang muslim dia kena *ugama* [Agama] *tu* [itu] *dulu* [dahulu] dia kena tanam *dulu* [dahulu] keimanan dan sebagainya di dalam diri remaja itu barulah lepas itu dia akan membuat pilihan okay kepada teknologi kepada apa benda yang di *depan* [hadapan] *tu* [itu] sekurang-kurangnya dia *dah* [sudah] ada ukuran _ ataupun *benchmark* [tanda aras] nya *tu* [itu] daripada *ugama* [Agama] tersebut kalau remaja itu dimana agamanya kurang dan kefahaman kepada Islam nya *tak* [tidak] ada dan sebagainya saya bimbang sebab mereka ini tidak akan ada panduan ataupun tidak akan ada *framework* [rangka kerja] yang saya kata

tadilah. Ini akan membahayakan masa *depan* [hadapan] anak-anak *tu* [itu] sendiri.

NAS : Berbalik pula apakah hobi Prof. semasa lapang? Waktu lapang semasa kecil *dulu* [dahulu]

PIB : Semasa kecil *tak ade lah* [tiada] bermain *je* [sahaja] lah.

NAS : Aktiviti permainan yang selalu?

PIB : Aktiviti permainan yang selalunya kalau di kampung masa *tu* [waktu itu] kalau di padang dia tengok aktiviti di mana, kalau di padang sekolah kita main bola, kalau di sungai *of course* [sudah tentu] menyelam, berenang. Okay, kalau di padang sawah biasanya kita main rounders yang dipanggil sebagai *bola katak* [baseball] masa *tu* [itu] la (ketawa). Itu *je* [sahaja] la. Bermakna *there's a* [disana ada] *game* [permainan] yang ada pada zaman itu, pada zaman yang saya kecil lah.

NAS : Kiranya itulah aktiviti harian Prof. sewaktu kecil?

PIB : Ya.

NAS : Sewaktu kecil *dulu* [dahulu] apakah cita-cita Prof.?

PIB : Saya rasa cita-cita saya masa *tu* [itu] sama juga macam orang lain sama ada nak jadi askar ataupun jadi cikgu

NAS : Kenapa itu menjadi pilihan Prof.?

PIB : Okay itu maknanya persekitaran. Oleh kerana di kampung kita tengok orang-orang yang apa *ni* [ini] *senior* [lama] ataupun orang-orang yang tua pada kita *tu* [itu] kerja jadi askar *tapi* [tetapi] saya *tak* [tidak] minat jadi polis (ketawa) *tapi* [tetapi] saya nak jadi askar ataupun pendidik. Pendidik *of course* [sudah tentu] la sebab kita pergi sekolah kita ada cikgu dan sebagainya *tapi* [tetapi] Alhamdulillah la saya sekarang ni jadi pendidik. Jadi saya rasa saya mencapai cita-cita saya lah.

NAS : Mengapa Prof. ada mengatakan bahawa Prof. tidak berminat untuk

menjadi polis?

PIB : Polis *tu* [itu] --- *tak* [tidak] sebab masa *tu* [itu] ialah polis *ni* [ini] kita *satu* [1] apa pekerjaan bagi kanak-kanak biasanya kanak-kanak dia takut *kat* [dekat] polis (ketawa). Pada masa *tu* [itu], bermakna benda-benda *ni* [ini] akan memberi pengaruh kepada psikologi kepada anak-anak kecil sendiri lah.

NAS : **Apakah yang mendorong Prof. untuk memilih cita-cita tersebut?**

PIB : Yang bermaksud *of course* [sudah tentu] daripada pengaruh apa *ni* [ini] persekitaran la. Di kampung saya tu ada beberapa orang, kalau nak dikirakan *pulis* [polis] dengan askar, orang jadi askar tu ramai zaman *tu* [itu], jadi tu saya rasa dari pengaruh persekitaran, sebab pendedahan lain memang *tak* [tidak] ada. Sebab zaman *tu* [itu] walaupun Tanah Merah dengan Kusial tu jaraknya cuma *enam* [6] batu (bunyi loceng) atau lebih kurang dalam apa *ni* [ini] *tujuh* [7] *lapan* [8] *kilo* [kilometer] daripada *tu* [itu], kita jarang sekali sebab perhubungan cuma ada bas sahaja. Itu sahaja. Jadi masa perhubungan *tu* [itu], kalau *tak* [tidak] ada kerja yang penting memang kita tidak ke bandar. Memang hidup *all a life* [seluruh kehidupan] *tu* [itu] sampai umur *dua belas* [12] tahun, darjah *enam* [6] memang hidup di kampung. *Tak* [tidak] pernah keluar daripada Kusial itu sendiri. Paling-paling jauh pun Tanah Merah *je* [sahaja] la.

NAS : Tentang sejarah pendidikan pula. Boleh Prof. jelaskan tentang sejarah pendidikan Prof. Dimana Prof. mendapat pendidikan awal? Tadika la.

PIB : Yang pendidikan awal *ni* [ini] okay. *Tak* [tidak] ada masa *tu* [itu] tadika *ni* [ini] *of course* [sudah tentu] *tak* [tidak] ada. Masa pendidikan awalnya di Sekolah Kebangsaan Tebing Tinggi. Saya masuk darjah *satu* [1] sampai darjah *enam* [6]. Jadi situ, ialah daripada tahun '66 [1966] sampai kepada tahun '71 [1971]. Kemudian semasa peperiksaan masa *tu* [itu] kita panggil ujian penilaian tapi zaman *dulu* [dahulu], ujian penilaian ini diambil di darjah *lima* [5] bukan di darjah *empat* [4]. Masa *tu* [itu] saya mendapat keputusan yang agak baik jadi, maka saya di pilih untuk pergi kepada sekolah asrama, asrama penuh iaitu masa *tu of course* [sudah tentu] la di MCKK [Malay College of Kuala Kangsar] tetapi arwah bapa saya *ni* [ini] *tak* [tidak] setuju kerana masa *tu* [itu] kecil, jadi apa *ni* [ini] saya cuma diberi tawaran untuk mengikuti kelas khas sama ada di Kota Bharu iaitu di Maktab Sultan Ismail [kini dikenali dengan Sultan Ismail College] atau pun di Sekolah Menengah Sultan Ibrahim [kini dikenali dengan Sekolah Menengah Sultan Ibrahim Satu]. Jadi arwah bapa saya *ni* membuat keputusan bahawa saya di benarkan pergi ke Sekolah Menengah Sultan Ibrahim SIS di Pasir Mas. Kerana disitu, kerana beliau ada bapa saya *ni* adalah, arwah bapa saya *ni* berasal daripada Pasir Mas jadi ada *sedara mara* [saudara mara] yang boleh tengok, itu lah yang dia punya *ni* [ini]. So saya memulakan apa *ni* [ini] pelajaran menengah saya di sekolah SIS Sultan Ibrahim School di Pasir Mas daripada tahun '72 [1072], '73 [1973] sampai

tahun '75 [1975]. Sampai tahun '75 [1975] saya mengambil LCE [Lower Certificate of Education], kemudian saya dapat kelulusan yang agak baik masa *tu* [itu] saya memohon untuk memasuki Sekolah Menengah Teknik. Jadi tingkatan *empat* [4] dengan tingkatan *lima* [5] saya di Sekolah Menengah Teknik Terengganu. Saya, kami pada masa *tu* tahun '76 [1976] merupakan *batch* [kumpulan] *pertama* [1]. Golongan yang *pertama* [1] cohort yang *pertama* [1] di Sekolah Menengah Teknik Terengganu. Semasa Sekolah Menengah Teknik Terengganu saya mengambil bidang *Building* [bangunan] dan tahun '77 [1977] ambil MCE [Malaysian Certificate of Education] di Sekolah Menengah Teknik Terengganu, jadi Alhamdulillah sekali lagi saya mendapat keputusan yang agak baik, jadi saya menyambung pelajaran ke Universiti Teknologi Malaysia [UTM] dalam bidang jurusan Ukur Tanah, *land survey* [ukur tanah]. Jadi pada masa itu, saya cuma mengambil peringkat diploma daripada tahun '78 [1978] kepada tahun '81 [1981] dan saya lulus sebagai pelajar terbaik, *best student* [pelajar terbaik] dalam diploma pada masa itu dan saya di beri tawaran untuk mengikuti bukan untuk mengikuti tapi untuk berkhidmat dengan UTM [Universiti Teknologi Malaysia] sebagai dia panggil pensyarah muda, bukan pensyarah muda, dia panggil masa *tu* [itu] skim yang di beri adalah PPB penolong pensyarah B, yang *ni* [ini] untuk mereka-mereka yang lulus daripada diploma tapi masa *tu* [itu] saya di tawarkan menyambung pelajaran saya di England iaitu North East London Polytechnic masa *tu* [itu] sekarang *ni* [ini] universiti *dah* [sudah] bertukar nama University of East London. Dalam bidang yang sama iaitu --- Cuma bezanya sedikit itu *land*

survey [ukur tanah] tetapi di England *ni* [ini] kita ambik *Land survey science and mapping* [sains ukur tanah dan pemetaan], saya buat *digital mapping* [pemetaan digital]. Bermakna disitu dimasukkannya *element* [sifat-sifat] computer. Di situ saya mula berkenalan dengan komputer dan sebagainya. Saya balik berkhidmat setahun, selepas itu, saya pergi lagi untuk buat *Masters* [Ijazah Sarjana] masa tu saya buat di University of Dundee di Scotland saya buat bidang *digital Image Processing, Remote Sensing and Applications* [process imej digital, Remotes Sensing dan aplikasi] di komputer di Department Computer di Dundee. Saya menamatkan saya punya pengajian, di peringkat Sarjana dalam masa *sembilan* [9] bulan dan saya balik berkhidmat balik dengan UTM [Universiti Teknologi Malaysia] sampai setahun itu, kemudian saya pergi lagi sekali ke University of Dundee juga untuk membuat untuk belajar di peringkat Doktorer iaitu PhD. peringkat kedoktoran, membuat PhD. dalam bidang *Applied physic* [pengaplikasian fizik]. Dalam bidang *Applied physic* [pengaplikasian fizik] ni saya telah memilih kajian di buat adalah *Atmospheric Modelling* [model pengudaraan] khusus untuk membuat penderia ataupun *sensor development* [perkembangan deria] dalam untuk satelit. Satelit remote sensing. Jadi itu saya punya bidang kajian sahaja bukan bidang dalam PhD. Jadi saya menamatkan saya punya disitulah di dalam bidang Remote Sensing *Applied Physic* [pengaplikasian fizik] *tu* [itu] yang mana *Atmospheric Physics* [fizik pengudaraan] untuk *develop* [membangunkan] apa ni *sensor development* [pembangunan deria]. Selain daripada itu , saya juga mengikuti program-program Professional saya sebagai *land surveyor* [Juru Ukur Tanah]

pastu [selepas itu] ambik sebagai Professional dan sekarang ni saya *dah* [sudah], sampai hari ini saya *dah* [sudah] lulus semua peperiksaan dan sebagainya kecuali (ketawa) yang *last* [terakhir] saya tidak lagi menyediakan laporan untuk akhir untuk membolehkan saya *practice* [berlatih] sebagai *license surveyor* [juru ukur berlesen] jadi sebab saya rasa masa tu keperluan saya rasa *tak* [tidak] ada bukan tidak ada, memang saya ada cita-cita nak buat tapi ini adalah *satu* [1] benda yang agak rumit sebenarnya. Untuk Professional dengan belajar ni Professional sebenarnya lagi rumit kerana kita kena tetapkan dia punya apa *ni* [ini] *exam* [peperiksaan] kena buat *law* [undang-undang] dan sebagainya. Jadi itulah saya *dah* [sudah] lulus semua sekali cuma tinggal yang *report* [laporan] sahajalah. Jadi itu sahajalah latar belakang dari segi saya *ni* [ini]. Dan saya boleh katakanlah saya ada juga akademik dan saya ada juga Professional.

NAS : Kiranya Prof. mendapat pendidikan daripada Universiti tempatan dan Luar Negara. Pada pendapat Prof. apa perbezaan antara universiti tempatan dan juga universiti luar negara dari segi disiplin, pembelajaran?

PIB : Dia perbezaannya memang ketara, sebab di luar negara *ni* [ini], setiap pelajar *tu* [itu] dia kena berusaha sendiri *satu* [1]. Bermakna bila kita belajar pada *satu* [1] saat *satu* [1] ketika *tu* [itu] cuma saya bersendirian dalam *satu* [1] kelas *tu* [itu] saya yang *foreigner* [orang asing] cuma saya sahaja. Jadi saya terpaksa bertungkus lumus seorang diri dan sebagainya. Itu *satu* [1], yang ke *dua* [2], kaedah pembelajaran atau teknik pembelajaran di universiti berbeza kerana di universiti luar negara setiap pelajar itu, awal-awal *dah* [sudah] di beri topik, diberi tajuk apa yang akan di *lecture* [kuliah] yang akan datang. Dan biasanya bila di beri ini, pelajar-pelajar yang diluar negara ini, di *practice* [latih] di luar negara adalah diorang akan pergi ke *library* [perpustakaan] untuk membaca apakah topik-topik untuk membuat ulang kaji bukan ulang kaji tetapi mendapatkan maklumat awal, pada tajuk-tajuk yang akan di bincangkan di dalam *lecture room* [bilik kuliah] nanti. Jadi masa perbincangan dengan pensyarah *lecturer* [pensyarah] itu bukan dengan seperti yang kita mengajar di Malaysia. Di Malaysia, terbalik. Sebab apa saya kata terbalik, kerana Malaysia, *student* [pelajar] masuk ke kelas masuk kepada bilik kuliah itu bersama pensyarah dia punya idea mengenai *topic* [tajuk] yang akan dibincangkan itu, *tak* [tidak] ada *kosong* [0]. *Tak* [tidak] ada apa-apa *ni* [ini], lepas itu baru keluar pergi ke *library* [perpustakann] untuk menambahkan ulangkaji itu kita kata, tapi di sana di luar negara *ni* [ini] saya dapati semua *student* [pelajar] tu dia *dah* [sudah] ada apa yang sedikit sebanyak dalam kepala. Bila perbincangan itu, banyakkannya dia tidak mengajar, dia banyak kepada *discussion* [perbincangan] saya rasa itu lagi lebih *effective* [berkesan] kerana

selepas diorang pergi merujuk kepada *library* [perpustakaan] selepas itu adalah untuk menambahkan lagi kekuatan, apa kekukuhan ilmu dalam apa yang dia terima dari pensyarah tadi, sebab kalau dalam masa *satu* [1] jam atau pun *dua* [2] jam, *tak* [tidak] banyak yang kita boleh bincang pasal sesuatu *topic* [tajuk]. Kalau kita nak ajar daripada A sampai Z tetapi kalau pelajar tu *dah* [sudah] ada sedikit maklumat awal dia akan boleh bertanya apa yang dia *tak* [tidak] faham. Itulah perbezaan yang saya rasa sangat-sangat ketara diantara kaedah pembelajaran di sini dan kaedah pembelajaran di oversea [luar negara].

NAS : Dari penceritaan Prof. menunjukkan Prof. seorang yang pelajar yang aktif, boleh Prof. ceritakan apakah jawatan yang pernah disandang sewaktu sebagai pelajar? [bunyi loceng].

PIB : Sebagai pelajar, di sekolah memang saya *tak* [tidak] pernah dilantik sebagai *prefect* [pengawas] pun yang paling tinggi cuma pengawas perpustakaan di sekolah itu sahaja.

NAS : Bagaimana boleh terlantiknya sebagai seorang pengawas perpustakaan?

PIB : Sebab saya suka membaca jadi itu saya rasa *keypoint* [kunci utama] nya saya suka membaca jadi cikgu tengok dia lantik, tidak jadi ketua pustaka pun, jadi perpustakaan biasa *je* [sahaja] sekejap semasa tingkatan *empat* [4] *lima* [5] di

Sekolah Menengah Teknik. *Lepas tu* [selepas itu] selain daripada *tu* [itu] *tak* [tidak] pernah. Di universiti adalah beberapa persatuan, jadi setakat menjadi ahli jawatan kuasa sahaja, tetapi saya di Universiti di *overseas* [luar negara] yang itu saya aktif, saya semasa di *undergraduate* [Sarjana muda] dalam persatuan di universiti dan menjawat jawatan sebagai apa *ni* [ini] *secretary* [setiausaha] persatuan tersebut, di University of East London *tu* [itu]. Yang ke *dua* [2] masa saya di Dundee di Dundee *tu* [itu] saya *dah* [sudah] dewasa masa *tu* [itu] *dah* [sudah] masuk alam dewasa jadi saya memang sangat-sangat aktif, dengan persatuan. Okay saya sebagai wakil kepada dia panggil *ethnic group* [kumpulan etnik] di Dundee *tu* [itu] untuk berbincang dengan *Dundee City Council* [Majlis Bandar Dundee]. Di situ kita lakukan aktiviti seperti mengadakan kelas fardu ain, mengadakan kelas apa *ni* [ini] bahasa Malaysia, dan sebagainya kepada anak-anak pelajar-pelajar di semasa *tu* dan juga pada suatu ketika *tu* [itu], kita pernah berbincang dengan tempat kolej yang anak saya belajar, iaitu Morgan Institute untuk menjadikan bahasa Malaysia *ni* [ini] sebagai bahasa pilihan di sekolah tersebut, tetapi malangnya saya duduk di sana sekejap *je* [sahaja], *tak* [tidak] lama jadi benda *tu* [itu] saya tinggalkan kepada *junior* [pelapis] kepada pelajar-pelajar selepas saya, nampak gayanya dia tidak menjadikan ini lah makna tidak membuahkan apa hasil setakat tinggal perbincangan sahaja. Saya juga wakil komuniti di Dundee *muslim community* [komuniti islam] iaitu kita bercampur, kita ada meeting sekali dengan kumpulan-kumpulan etnik yang lain seperti, *Chinese people* [orang Cina] orang daripada Bangladesh, orang daripada Pakistan, orang daripada

India, daripada Carribean dan sebagainya, dan saya salah seorang daripada ahli-ahli jawatankuasa untuk komuniti. Itu semasa saya *dah* [sudah] pergi untuk PhD. Cuma masa saya buat PhD. itu lah di Dundee University

NAS : Pastu [selepas itu], Prof. aktif dalam bidang akademik ataupun kokurikulum?

PIB : Kokurikulumnya memang aktif, saya *dulu* [dahulu] saya main hoki. Main hoki sampai daerah, selepas itu main rugby, wakil sekolah setakat wakil sekolah selepas *tu* [itu] sukan lah dalam sukan. Saya jaduwin thrower dan juga ada *ni* [ini] itu *jelah* [sahajalah]. Jadi saya rasa benda *ni* [ini] terbawa-bawa sampai ke Universiti lah. Masa di universiti pun saya masih aktif dengan hoki. Masa di UK [United Kingdom] pun North East London Poly *tu* [itu] masa *tu* [itu] saya mewakili North East London Poly *tu* [itu] saya rasa saya dalam *dua* [2] atau *tiga* [3] orang sahaja yang daripada Malaysia yang *tu* [itu] mewakili pasukan polytechnic untuk berlawan masa *tu* [itu] di UK [United Kingdom] la.

NAS : Dari penceritaan Prof. menunjukkan Prof. seorang pelajar yang aktif juga dalam bidang kokurikulum. Bagaimana Prof. membahagikan masa Prof. dengan aktiviti pembelajaran dengan kehidupan sosial Prof.?

PIB : (ketawa) Ya betul. Kalau nak jadi seorang pelajar, cara yang paling bagusnya

satu [1] kita mesti tanamkan kita punya minat azam. Yang ke *dua* [2] kita mesti tahu menguruskan masa, kita tahu apa yang perlu kita buat, pada masa ini apa dan sebagai sebagainya. Dalam menguruskan masa ni *especially* [terutama sekali] bila *exam* [peperiksaan] bagi saya, *satu* [1] sahaja yang saya urus masa saya betul-betul. Bermakna saya buat persediaan apa-apa persediaan akademik ni awal. Saya *tak* [tidak] tunggu *last minute* [saat-saat akhir]. Itu saya nampak kepincangan dari segi pelajar-pelajarlah biasanya malam *tu* [itu] *study* [belajar], esok nak *exam* [peperiksaan] malam *ni* [ini] baru *study* [belajar] dan sebagainya *which is wrong* [yang mana salah] sebab kita, saya punya daripada *dulu* [dahulu] lagi saya tanamkan bahawa kita belajar bukan untuk *exam* [peperiksaan] belajar bukan untuk ilmu. Bukan dalam pelajaran saya *tak* [tidak] pernah *fail* [gagal]. Saya cakap terus terang saya pernah *fail paper* [gagal kertas] saya kena *blackout* [senarai hitam] masa *exam* [peperiksaan] dan sebagainya tetapi kita *recover* [baik pulih] balik. Boleh *recover* [baik pulih] balik sebab kita *manage time* [urus masa]. Kita boleh *manage time* [urus masa]. Sebab itu, kalau dalam menjadi seorang pelajar, yang penting *ni* [ini] *dua* [2] benda *satu* [1] minat membaca. Yang ke *dua* [2] masa. Kita tahu bila kita sepatut belajar bila kita patut main dan sebagainya. Sebab saya selepas daripada *standard six* [darjah enam] saya *start* [bermula] daripada sekolah menengah saya duduk di asrama. *Of course* [sudah tentu] di asrama *ni* [ini] dia ada masa lah dan di tentukan bila masa untuk buat *preparation* [persediaan] *for study* [untuk belajar], bila masa untuk kita makan masa untuk tidur dan sebagainya. Jadi saya rasa saya di didik *tu* [itu], tambah

lagi saya punya disiplin sendiri la. Itu sahajalah.

NAS : Apakah yang mendisiplinkan Prof.?

PIB : Yang disiplinkan saya ni sebenarnya *tak* [tidak] tahulah mungkin, saya *duk* [duduk] *pikir* [berfikir] sebab kita daripada kampung latar belakang kita kampung, jadi kita tengok kita *dah* [sudah] tahu dah, memang kita susah dan sebagainya. [bunyi loceng] jadi itu menyebabkan saya sangat-sangat disiplin dan saya percaya masa kecil *dulu* [dahulu] kita selalu dengar di masjid, orang membaca kitab, memberi pengajaran dan sebagainya. Saya selalu ikut, apa *ni* [ini] arwah emak dan ayah saya pergi ke masjid, saya dengar ini bermakna penekanan orang itu terhadap ilmu, bermakna *tak* [tidak] kira la ilmu *ni* [ini], bermakna ilmu *ni* [ini] luaskan, ada ilmu *ugama* [Agama], ilmu sains, ilmu dunia dan sebagainya. Tetapi kesemua ilmu-ilmu, siapa yang berilmu *tu* [itu] adalah dia akan mengangkat darjat itu sendiri, bermakna dia akan mengubah nasib orang itu dan sebagainya. Jadi saya rasa daripada situ saya masih sampai sekarang ni pun saya kalau ada peluang lah tidak *sebok* [sibuk] sebab itu *dulu* [dahulu] di rumah di Johor, saya masih ada buku beratus-ratus buku sekarang *ni* [ini] saya *dah* [sudah] *tak* [tidak] beli buku banyak lagi yang buku hard cover saya beli cuma penting sekarang *ni* [ini] saya ada beribu buku dalam *e-book* [buku elektronik]. Bermakna ribu tu makna banyak la. Bermakna saya akan baca apa sahaja yang saya terlintas nak baca hal *ugama* [Agama] nak baca *ni* [ini], *so everynight* [setiap malam] sebelum saya tido saya akan pegang

Ipad dan saya masukkan buku dalam Ipad untuk saya baca. Sebab tu, minat membaca dan menguruskan masa adalah penting untuk *you* [awak] cemerlang dalam akademik lah.

NAS : Prof. ceritakan tadi Prof. berminat mengumpul buku. Dimanakah Prof. menyimpan koleksi-koleksi?

PIB : Koleksi *tak* [tidak] ada, tetapi koleksi saya tiada koleksi, *dulu* [dahulu] adalah macam *ugama* [Agama] buku-buku *ugama* [Agama] *tu* [itu] adalah koleksi-koleksi tetapi tinggal di Johor. Sekarang *ni* [ini] saya ada *shelf* [rak] sendiri. Anak saya duduk di rumah tu dan dia *dah* [sudah] masuk dalam kotak. *Tak* [tidak] apalah sebab itu dia pun *tak* [tidak] baca. Cuma sekarang ni saya suka kepada teknologi-teknologi baru. Saya juga adalah merupakan penasihat kepada kerajaan dalam pembinaan satelit di Malaysia. Saya masuk dalam *value management* [nilai pengurusan] dia panggil dalam *tu* [itu] jadi sebab *tu* [itu] saya kena ___. Saya nak mengajar di --- Saya Professor di universiti, jadi saya nak mengajar *tak* [tidak] kan saya nak mengajar ilmu yang saya belajar berpuluh tahun lepas. Itu *dah* [sudah] *obsolete* [sudah usang] saya kena __ _ dengan ilmu-ilmu yang baru jadi saya rasa itu yang menyebabkan saya minat membaca tadi seiring lah dengan cita-cita saya.

NAS : Soalan seterusnya. Apakah sumbangan terbesar Prof. sewaktu belajar?

PIB : Sewaktu belajar dari segi akademik saya rasa *tak* [tidak] ada la. Saya *tak* [tidak] ada sumbangan apa-apa masa saya belajar, cuma saya *best student all the way* [pelajar terbaik setiap masa]. *Best student* [pelajar terbaik] daripada sekolah rendah, *best student* [pelajar terbaik] masa saya sekolah menengah saya *best student* [pelajar terbaik] masa saya *degree* [ijazah] di universiti saya pun terima *gold medal* [pingat emas]. Jadi itu sumbangan untuk diri saya. Jadi kalau untuk *institution* [institusi] ke apa saya rasa *tak* [tidak] ada lah.

NAS : **Bila Prof. mendapat keputusan yang cemerlang dalam peperiksaan, apakah perasaan Prof.?**

PIB : *Of course* [semestinya] gembiralah, dan saya ingatlah semasa SPM [Sijil Pelajaran Malaysia] MCE [Malaysian Certificate of Education] *tu* [itu] bermakna gembiralah, tapi yang paling saya gembira sekali adalah MCE [Malaysian Certificate of Education] kerana MCE [Malaysian Certificate of Education] *ni* [ini] dia apa masa *tu* [itu] masa zaman itu dia akan beri perkembangan antara sekolah, kolej dan juga universiti. Jadi sebab itu saya bila saya dapat *very good* [sangat baik] *result* [keputusan] dalam MCE [Malaysian Certificate of Education] saya gembira. *Of course* [sudah tentu] la kita ada apa ibu bapa akan buat sembahyang hajat, dan sebagainya, saya puasa dan sebagainya. Okay itu, kita punya adat-adat dalam Agama Islam. Yang lain *tu* kerana perasaan gembira betul. Sebab kita *dah* [sudah] boleh fikir. Saya rasa saya agak *terkedepan* [terkehadapan], sebab _ _ _ . Kalau MCE [Malaysian

Certificate of Education], MCE [Malaysian Certificate of Education] *tu* [itu] saya *score* [dapat] *result* [keputusan] bagus, dan peluang saya di depan banyak. Saya boleh pergi *form six* [tingkatan enam], saya boleh pergi kolej, saya boleh masuk universiti dan buat diploma ke buat *degree* [ijazah]. Ada masa *tu* [itu] UTM [Universiti Teknologi Malaysia] *dah* [sudah] terima *degree* [ijazah] kemasukkan daripada MCE [Malaysian Certificate of Education] *tapi* [tetapi] saya *tak* [tidak] buat, sebab saya *dah* [sudah] tahu (ketawa) bermakna saya bercita-cita nak pergi ke *overseas* [luar negara]. Itu sahaja. Masa dia *tu* [itu] saya *tak* [tidak] dapat apa *ni* [ini] --- Saya cuma *gini* [macam ini] masa arwah bapa saya *ni* [ini] dia *tak* [tidak] begitu benarkanlah, *tak* [tidak] begitu suka pergi jauhlah. Jadi jauh daripada keluarga dan sebagainya walaupun umur saya pada masa itu *dua puluh satu* [21] tahun. *Tak* [tidak] *dua puluh satu* [21] tahun *tu* [itu] selepas daripada saya dapat diploma la. *Tapi* [tetapi] masa *tujuh belas* [17] tahun MCE [Malaysian Certificate of Education] *tu* [itu] masih lagi dia tegur *tak* [tidak] bagi pergi dan sebagai sebagainya lah.

NAS : Soalan seterusnya. Dalam meneruskan pendidikan, siapakah yang memberikan dorongan kepada Prof.?

PIB : Dorongan kepada saya *ni* [ini] sebenarnya, cikgulah. Cikgu-cikgu biasanya. *Dulu* [dahulu] sekarang *ni* [ini] masih ada *ni* [ini] cikgu-cikgu kalau di Kusial

tu [itu] macam cikgu Abdul Latif Abdul Rahman iaitu guru besar dekat sekolah *tu* [itu]. Yang ke *dua* [2] cikgu Zainuddin Hassan masih ada sekarang *ni* [ini] di Taman Adabi Tanah Merah dan ada beberapa orang guru lagi. Saya tahu semasa *tu* Sekolah Kebangsaan Tebing Tinggi *ni* [ini] sangat daif masa itu, *tapi* [tetapi] guru-guru *ni* [ini] *dah* [sudah] mungkin dia dah nampak saya punya *talent* [bakat] ataupun saya punya *potential* [kelebihan] dan sebagainya dan juga dia selalu bagi *encouragement* [galakan] dia bagi dorongan kepada saya dan seorang lagi guru kelas saya, cikgu Nik Hussin *dulu* [dahulu] (bunyi loceng) sekarang *ni* [ini] saya rasa cikgu Nik Hussin masa *tu* [itu] di Tumpat. Saya *tak* [tidak] tahu sama ada dia masih ada lagi ataupun tiada. Tapi yang *dua* [2] orang guru tadi masih ada. Di Kusial masih ada cikgu Abdul Latif Abdul Rahman dan di Tanah Merah *ni* [ini] ada cikgu Haji Zainuddin Hassan.

NAS : Kiranya Prof. *ni* [ini] rapat dengan tenaga-tenaga pengajar yang pernah mengajar?

PIB : Di sekolah ? Di sekolah memang saya rapat. Saya suka bertanya sebab mungkin orang jadikan saya sebagai budak yang *curious* [ingin tahu] *curiosity* [perasaan ingin tahu] selalu tanya. Jadi saya akan tanya guru, saya *discussion* [perbincangan] dan sebagainya. *Tapi* [tetapi] saya rasa itulah yang menyebabkan saya dapat memahami sesuatu subjek dengan mudah. Okay, saya rasa itu juga yang patut dijadikan contoh kepada pelajar-pelajar sekarang sebab saya dapati sepanjang karier saya sebagai *academician* [ahli akademik]

sebagai ahli akademik di *dua* [2] universiti, *dua* [2] buah tempat saya *tak* [tidak] pernah terima soalan perbincangan dalam kelas. Walaupun kita tanya, “*Any questions?* [ada apa-apa soalan]”, ada apa-apa soalan selepas itu *tak* [tidak] pernah di tanya. Ini saya rasa, sifat macam *ni* [ini] *tak* [tidak] bagus sebab dari segi sebab kita belajar. Kita belajar *of course* [sudah tentu] *tak* [tidak] semestinya --- Saya pun tahu *tak* [tidak] kan la dia boleh *absorb* [serap] boleh menyerap *seratus peratus* [100%] apa yang saya ajar. *Tapi* [tetapi] kalau *tak* [tidak] ada *questions* [soalan] *tu* [itu] bermakna --- Sebab *tu* [itu] saya rasa itu daripada *dulu* [dahulu] sampai sekarang. Dan bagi saya memang saya tahu ([bunyi loceng] kalau soalan *tak* [tidak] sempat saya jawab, saya akan buat *appointment* [temujanji] bila saya boleh jumpa dia, bila saya boleh jumpa. Masa saya sekolah di Sekolah Menengah Teknik pun memang macam *tu* [itu]

NAS : Apakah perangsang Prof. untuk berjaya dalam pelajaran?

PIB : Motivasi saya rasa *tak* [tidak] ada. Keadaan. Itu yang merangsangkan saya membuat keadaan. Sebab saya *dah* [sudah] tahu keluarga kami keluarga yang miskin, walaupun masa *tu* [itu] kita tengok ada sekolah swasta dan sebagainya, tetapi saya *dah* [sudah] tahu kalau saya *fail* [gagal] saya gagal bapa saya *tak* [tidak] mampu untuk hantar ke sekolah swasta. Jadi sebab itu saya belajar bersungguh-sungguh nak menentukan bermakna untuk dapatkan kejayaan.

NAS : Apakah pencapaian yang Prof. raih sewaktu zaman belajar?

PIB : Pencapaian? Hadiah? Hadiah tadi la *best student* [pelajar terbaik] setiap daripada darjah sekolah rendah, sekolah menengah, *of course* [semestinya] hadiah-hadiah *tu* [itu] diberi dalam bentuk *baucer buku* dan sebagainya. Di universiti saya di UTM [Universiti Teknologi Malaysia] saya dapat *gold medal* [pingat emas] makna *twenty five percent* [25%] makna _ betul-betul *medal* [pingat] betul-betul *gold* [emas]. Dan di peringkat pelajaran selepas itu, saya dapat beberapa *awards* [anugerah] daripada dalam bentuk *researchs grant* [geran penyelidikan] *satu* [1] daripada Jepun, saya dapat daripada JWRC [Japan Wild Life Resource Center] saya dapat apa *ni* [ini] kontrak apa saya dapat *research awards* [anugerah penyelidikan] dekat *situ* [di situ] dan dari segi bentuk geran la beberapa ratus ribu, *tujuh ratus lima puluh ribu* [750, 000]. *Lepas* [selepas] itu saya dapat daripada TNB [Tenaga Nasional Berhad] iaitu kontrak *research award* [anugerah penyelidikan] dan sebagai sebagainya dan ada lagi lah yang dalam kerja-kerja *researchs* [penyelidikan] yang saya buat.

NAS : Apakah rahsia Prof. sewaktu belajar hingga mencapai tahap yang membanggakan?

PIB : Rahsia saya *tak* [tidak]. Saya rasa itu tadilah. Sebab saya belajar untuk dapatkan ilmu, jadi cara saya belajar itu, saya hendaklah faham. Okay itu sahaja. Saya berusaha akan faham sesuatu subjek, sesuatu apa *ni* [ini] subjek *matters* [perkara] atau benda-benda kita bincangkan itu supaya kita dapat ilmu. Bukannya belajar untuk lulus exam, bukan. Sebab soalan yang di tanya *exam* [peperiksaan] itu tidak *complete* [lengkap] *the whole* [keseluruhan] ilmu punya

ni [ini] zaman *dulu* [dahulu] la sekarang *ni* [ini] lain la. Sekarang *ni* [ini], dia ada sistem dia yang lainkan. Jadi masa itu, kalau kita faham semua, kita *tak* [tidak] perlu bimbang, kita akan boleh jawab *tapi* [tetapi] kalau kita cuma faham separuh-separuh jadi kemungkinan soalan yang ditanya pada kita *tak* [tidak]. Jadi apa yang saya kata saya rasa itulah yang --- Kefahaman yang menyeluruh, itu yang membuatkan saya berjaya.

NAS : Siapa pula idola Prof. sewaktu itu? Sewaktu zaman belajar?

PIB : Zaman belajar? Saya sebenarnya dalam idola zaman belajar ini *tak* [tidak] tahu la, saya punya *senior-senior* [orang lama] dekat asrama itulah. Masa saya kecil *tu* [itu] adalah *dua* [2] *tiga* [3] orang *senior* [orang lama] salah seorang *tu* *dah* [sudah] arwah dah. Jadi saya tengok diorang *ni* [ini] belajar pandai. Jadi masa *tu* [itu] kita pun rapat dengan dia, masa *tu* [itu] saya duduk di asrama *ni* [ini] lah. Masa *tu* [itu] saya tingkatan *satu* [1], dia tingkatan *empat* [4] *lima* [5] arwah ini. Jadi dia lah seorangnya. Nama dia Bahar Yaakob. *Tapi* [tetapi] saya selalu lah tanya dia jadi saya *look up to him* [lihat kepada dia] la. Bermakna mengapa saya pilih apa *ni* [ini] jurusan yang itu di Universiti Teknologi Malaysia [UTM] pun sebab dia. Saya bincang dengan dia dan sebagainya, dia kata --- *Tapi* [tetapi] saya rasa dia lah saya boleh katakan sebagai idola. *Tapi* [tetapi] kalau yang tinggi-tinggi *tu* [itu] *of course* [sudah tentu] la yang atas-atas *tu* [itu] memang ada la. Professor *tu* [itu] Professor *ni* [ini] tetapi saya rasa macam Professor Ungku Aziz *tu* [itu] memang la idola, tetapi saya rasa saya

tak [tidak] mampu nak jadi macam beliau la kan. Beliau rumah dia dekat Morib *tu* [itu] *satu* [1] rumah buku. Sekarang pun. Pengetahuan untuk orang akademik *ni* [ini] dia lain dari *businessman* [ahli perniagaan]. Dia tengok kepada ilmu yang dia dapat *tu* [itu] yang baru dan sebagainya. Kepuasannya disitu. Macam *businessman* [ahli perniagaan] kepuasannya buat untung yang besar. Itu yang bezanya.

NAS : Pada zaman kecil, Prof. bercita-cita untuk menjadi tentera. Pada zaman waktu belajar nak meningkat ke alam perkerjaan, apakah cita-cita Prof.?

PIB : Cita-cita saya memang *dah* [sudah] berubah *tapi* [tetapi] Alhamdulillah memang saya --- Saya nak jadi saintis. Sebenarnya betullah *you* [awak] *tak* [tidak] boleh jadi saintis di Malaysia sebab kita kapasiti *tak* [tidak] ada. Okay. Bukan macam negara lain. Sebab itu saya pilih kerjaya saya sebagai pensyarah di universiti kerana pensyarah di universiti *ni* [ini], yang paling dekat *you* [awak] nak jadi *pure* [asli] saintis sebab di satu-satu universiti itu *you* [awak] akan dapat bermacam-macam contohnya macam saya kerja di UTM [Universiti Teknologi Malaysia] walaupun saya mengajar di Fakulti Geo Sains apa *ni* [ini] bukan Geo Sains Fakulti Geo Informasi dan Harta Tanah iaitu Fakulti Ukur pada masa itu. Walaupun saya mengajar dalam fakulti *tu* [itu], saya ada kawan-kawan daripada Fakulti Kejuruteraan Awam, Fakulti Sains, Fakulti Statistik, Komputer dan sebagainya. Jadi saya baik dengan diorang *ni* [ini] bermakna dengan cara tersendiri diorang *ni* [ini] juga menjadi *resources*

[sumber] kepada saya. Jadi bermakna saya kalau ada apa-apa projek dan sebagainya, diorang akan jadi rujukan pada saya. Jadi berbeza kalau kita bekerja di luar dan sebagainya, kita tidak akan dapat banyak peluang. Itulah saya rasa yang mencapaikan cita-cita di peringkat dewasa *ni* [ini] dengan duduk di universiti.

NAS : Kiranya pembelajaran di universiti merealisasikan cita-cita Prof.?

PIB : Betul

NAS : Apakah matlamat hidup Prof.?

PIB : Matlamat hidup saya *of course* [sudah tentu] la kita nak tengok senang. Okay *dah* [sudah] ada, *everything* [semua] _ _ . Sebab saya rasa dalam keadaan sekarang *ni* [ini] saya pun *dah* [sudah] mencapai matlamat semuanya la. Itu *je* [sahaja] la. Dalam hidup saya rasa saya *tak* [tidak] --- Sebenarnya ialah kalau dari segi *in terms of* [dari segi] kita cakap macam saya kata tadi la *academician* [ahli akademik] orang yang ini dengan *businessman* [ahli perniagaan] dia beza *in terms of* [dari segi] tadi lah. Dia punya perspektif, pandangan-pandangan dia kepada *materials* [bahan] dan sebagainya. Itu yang membuat perbezaan. Bagi saya, saya rasa sekarang *ni* [ini] dengan kedudukan saya sekarang dengan gaji

apa yang saya dapat apa yang saya ada sekarang *dah* [sudah] cukup dah mencapai tetapi kalau bagi orang lain mungkin *you should go* [awak kena pergi] *of course* [sudah tentu] ia *depends* [bergantung] pada masing-masing la. *Tapi* [tetapi] sebab itu saya kata saya punya sekarang *that's it* [ini dia] cukup. Sebab saya mempunyai anak-anak saya rasa *dah* [sudah] *stable* [stabil] cuma ada *dua* [2] *tiga* [3] orang lagi yang belum stabil lah. Yang *ni* [ini] *tak* [tidak] apa lah makna *ni* [ini] *takes time* [ambil masa] la. Saya rasa *apart from that* [lebih dari itu] saya *tak* [tidak] ada lah. Cuma keluarga la. Itu *je* [sahaja] la.

TAMAT BAHAGIAN 1

BAHAGIAN 2: SEJARAH PEKERJAAN

NAS : Bolehkah Prof. ceritakan mengenai sejarah pekerjaan Prof.? Pekerjaan pertama selepas tamat pengajian.

PIB : Selepas tamat pengajian selepas saya lulus diploma daripada Universiti Teknologi Malaysia [UTM], jadi diploma dalam bidang ukur tanah, saya bekerja sebagai guru. Okay sebagai guru di Sekolah Menengah Teknik Terengganu jugak iaitu sekolah saya *dulu* [dahulu], saya pergi bekerja disitu sebagai guru selama *lapan* [8] bulan sebelum dipanggil oleh UTM [Universiti Teknologi Malaysia] untuk menjawat jawatan Penolong Pensyarah B masa *tu* [itu]. Masa *tu* [itu] kontrak saya di *transfer* [pindah] daripada Kementerian Pendidikan kepada UTM [Universiti Teknologi Malaysia] dan saya sambung belajar. Saya sambung belajar selama *tiga* [3] tahun dan saya balik saya menjawat jawatan Penolong Pensyarah A. Masa *tu* [itu] dia panggil pensyarah. Dengan *Masters* [Ijazah Sarjana] baru kita dapat pensyarah. Okay lepas *tu* [itu] saya sambung lagi pergi belajar untuk bahagian ke *dua* [2] untuk dapatkan *Masters* [Ijazah Sarjana] dan baliknya saya (bunyi telefon) dilantik sebagai pensyarah. Juga di UTM [Universiti Teknologi Malaysia] . Jadi semasa jadi pensyarah di UTM [Universiti Teknologi Malaysia] kemudian saya dilantik sebagai Associate Prof.essor juga di UTM [Universiti Teknologi Malaysia] bermakna saya menghabiskan masa saya daripada tahun '81 [1981] sehingga tahun *dua ribu dua belas* [2012] dalam bulan Julai, 1 Julai saya berpindah daripada Universiti Teknologi Malaysia [UTM] kepada Universiti Malaysia Kelantan [UMK] di fakulti Sains Bumi untuk --- Saya dilantik disitu diminta

disitu *and then* [dan selepas itu] saya dilantik sebagai Prof.essor di dalam fakulti Sains Bumi dalam bidang Remote Sensing dan GIS [Geographical Information System]. Saya rasa itu bermakna jawatan saya sekaranglah.

NAS : Berapa lama tempoh dalam setiap pekerjaan?

PIB : Okay. Saya sebenarnya saya--- Cikgu tadi *lapan* [8] bulan. Kemudian seterusnya daripada tahun '81 [1981] sesampai *dua ribu dua belas* [2012] saya sebagai pensyarah di UTM [Universiti Teknologi Malaysia] lah. Itu *je* [sahaja] lah. Sampai sekarang ni saya baru--- *Dua ribu dua belas* [2012] sampai sekarang bermakna dalam *dah* [sudah] masuk *tiga* [3] tahun saya sebagai Prof.essor dan jugak pensyarah di UMK [Universiti Malaysia Kelantan] bermakna saya *tak* [tidak] ada *choice* [pilihan] lagilah walaupun dalam masa itu saya ada ambil masa setahun *dua* [2] tahun untuk keluar pergi kepada industri dan disamping itu kami di pensyarah-pensyarah ataupun Prof.essor di universiti dibenarkan melakukan kerja-kerja apa yang kita panggil perundingan. Sebab itu juga saya jadi perunding, perunding kepada syarikat dan juga perunding kepada kerajaan. Dalam perundingan syarikat *ni* [ini] saya perunding kepada buat kerja-kerja yang melibatkan seperti ukur, *modelling* [pembinaan model], komputer, GIS [Geographical Information System], Remote Sensing dan sebagainya. Beberapa projek yang besar yang pernah saya terlibat adalah seperti awal *dulu* [dahulu] iaitu daripada projek Bakun daripada Sarawak untuk ke Malaysia yang masa peringkat awal sebelum

daripada PRU *dua belas* [12] saya adalah salah seorang yang orang dalam projek tersebutlah. Tetapi apabila kerajaan menjual projek itu kepada kerajaan Sarawak jadi syarikat yang saya bekerja pada masa itu sebagai *consultant* [perunding] itu *dah* [sudah] keluarlah tarik diri daripada projek. Dan seterusnya kita buat projek bersama dengan *company-company* [syarikat-syarikat] di luar negara. Yang *company* [syarikat] yang masih lagi sekarang ni aktif adalah Fujifura dan Matsubishi mana ada kerja-kerja yang kita boleh buat secara *consultation* [perbincangan] atau secara rundingan dengan *group-group* [kumpulan-kumpulan] ini di beberapa projek di Malaysia iaitu *satu* [1] projek daripada untuk TNB [Tenaga Nasional Berhad] talian daripada Jimah ke Bukit apa ni daripada Tanjung Bin ke Bukit Batu daripada Jimah projek daripada beberapa projek yang besar. Yang ke *dua* [2] nya saya juga perunding kepada SKM [Sinclair Knight Merz] *satu* [1] kontraktor *international* [antarabangsa] sebagai *Image analysis* [Analisis Imej]. Saya diminta untuk membuat *Image Analysis* [Analisis Imej] ini jawatan ini di lantik *as per required* [jika di perlukan] bermakna kalau dia ada projek baru dia minta. Ini tidak dilantik penuh la. Yang terakhir *ni* [ini] *of course* [sudah tentu] saya adalah penasihat atau *advisor* [penasihat] kepada MOSTI [Ministry of Science and Technology] dalam Angkasa ___ digi Angkasa untuk yang terlibat dalam pembangunan ataupun *satellite* [satelit] Malaysia yang diperkenalkan Razak Set ke *dua* [2]. Razak set pertama saya terlibat untuk *calibration* [penstukturan] dan sebagainya. Razak set ke *dua* [2] *ni* [ini] saya terlibat daripada awal sampai sekarang *ni* [ini] dan juga saya juga melakukan beberapa kerja di MOSTI

[Ministry of Science and Technoloy] juga iaitu Agensi Remote Sensing Malaysia sebagai penasihat dan juga sebagai *consultant* [perunding]

NAS : Kiranya Prof. ni penting la?

PIB : Walaupun saya bekerja sebagai Akademik saya juga *involve* [terlibat] dalam industri. Jadi ini sebenarnya kalau ramai pensyarah yang boleh buat macam *ni* [ini], ini mengukuhkan lagi bila kita memberi ilmu kepada pelajar-pelajar sendiri sebab kita tahu apa keperluan diluar. Itu sejarah panjang lah (ketawa).

NAS : Bagi Prof. apakah sumbangan terbesar yang Prof. telah berikan sepanjang berkhidmat?

PIB Sepanjang berkhidmat *ni* [ini] sumbangan terbesar adalah di Universiti Teknologi Malaysia [UTM] la *of course* [sudah tentu] kerana saya terlibat dalam beberapa pembangunan awal *tu* [itu] seperti semester sistem pembangunan semester sistem di universiti apa ni fakulti saya dan Universiti Teknologi Malaysia [UTM] pada masa *tu* [itu] dan akhir sekali adalah bila pembangunan jabatan Remote Sensing dan GIS [Geographical Information System] di universiti itu sendiri saya terlibat secara langsung lah sehingga akhir baru *ni* [ini] saya pernah menjawat ketua jabatan di kedua *dua* [2] apa ni di Universiti Teknologi Malaysia [UTM] di fakulti Ukur fakulti Geoinformasi dan Harta Tanah dalam mengurus atau mengendalikan jabatan Remote

Sensing dan juga saya juga sebagai timbalan dekan bahagian pengurusan dan *post-graduates student* [pelajar pasca siswazah] dan *research* [penyelidikan] disitu jadi saya rasa sumbangan-sumbangan *ni* [ini] *of course* [sudah tentu] dalam pada sistem sehingga saya datang sekarang makna sekarang *ni* [ini] saya menjawat jawatan yang *officialnya* [rasmi] *satu* [1] iaitu saya sekarang sebagai dekan di fakulti Sains Bumi di Universiti Malaysia Kelantan [UMK] *dulunya* [dahulunya] saya adalah dekan kepada pusat pengajian siswazah Universiti Malaysia Kelantan [UMK] dan juga beberapa *tu* [itu] lagilah. Jadi kebanyakan boleh kata dalam servis dan pentadbiran di pusat pengajian tinggi. (bunyi kipas) Itulah sumbangan saya.

NAS : Bagaimana pula dengan pekerjaan Prof. sekarang sebagai? Dekan?

PIB : Dekan Fakulti Sains Bumi. Itu jawatan sekarang lah.

NAS : Jawatan sekarang. Bilakah Prof. bermula sebagai seorang pensyarah?

PIB : Pensyarah tadi kita tahun '81 [1981] walaupun PP Penolong Pensyarah B pada masa itu oleh kerana pada masa itu *tak* [tidak] ada orang nak mengajar dan benda ni baru saya *dah* [sudah] terlibat dalam pembelajaran sebagai gantian kepada pensyarah-pensyarah yang *senior* [lama] tadi dia akan membimbing kita lah pada masa *tu* [itu]. Dari '81 [1981] sampai sekaranglah.

NAS : Sampai sekarang? Lama *tu* [itu]. Apakah pengalaman ---

PIB : Okay. *Satu* [1] lagi yang saya nak nyatakan bahawa walaupun saya sesibuk mana sekalipun saya buat *consultation* [rundingan] ke apa saya *tak* [tidak] pernah makna tidak mengambil kelas makna saya *always* [selalu] ada *at least* [sekurang-kurangnya] paling tidak *satu* [1] *lecture* [kuliah] *satu* [1] subjek. Kalau terlampau *ni* [ini] sangat saya akan set untuk separuh subjek.

NAS : Bagaimana Prof. membahagikan masa?

PIB : Daripada masa itu saya rasa itu yang susahlah. Susah sebab kita buat pentadbiran dan juga pengajian dan sebagainya *ni* [ini]. Sebab *tu* [itu] saya kata masa *ni* [ini] --- Sekarang *ni* [ini] saya *dah* [sudah] sebagai banyak bertindak sebagai orang kata *senior* [lama] bermakna banyak masa saya sekarang *ni* [ini] ditumpukan kepada pengurusan dan pentadbiran institusi. *Tak* [tidak] banyak *on research* [dalam penyelidikan] dan juga *tak* [tidak] banyak lagi *on* [dalam] benda-benda lain. Jadi apa yang saya buat adalah saya menjadi mentor kepada beberapa penyelidik. Penyelidik-penyelidik muda di fakulti saya dan juga di luar sebagaimana benda *ni* [ini]. Jadi diaorang ini akan bekerja (bunyi telefon) cuma saya berfungsi sebagai penasihat ataupun *advisor* [penasihat] sekarang *ni* [ini]. Jadi masa *tu* [itu] banyaknya sekarang *ni* [ini] adalah untuk pengurusan dan pentadbiran institusi.

NAS : Soalan seterusnya. Apakah yang membuatkan Prof. minat untuk menjadi seorang pensyarah?

PIB : Minat? Minat tadilah cita-cita dari kecil *tu* [itu] untuk menjadi cikgu jadi saya rasa pensyarah pun cikgu juga lah sama lah kan. Jadi saya rasa saya *comfortable* [selesa] sebagai --- Walaupun tadi saya ada cerita saya keluar ke industri saya sebagai *consultant* [perunding] walaupun ke luar negara dan sebagainya dan akhir sekali saya rasa tempat saya yang paling sesuai sekali adalah di universiti kerana tadilah apa *ni* [ini] kemudahan-kemudahan yang terdapat di fakulti apa *ni* [ini] di universiti dan sebagainya walaupun dalam hidup saya *tu* [itu] saya dah beberapa kali mendapat tawaran *satu* [1] daripada syarikat ada yang daripada *government* [kerajaan] sendiri dan sebagainya saya tidak meninggalkan universiti.

NAS : Kenapa?

PIB : *Because of* [kerana] tadilah keperluan ini sebab kalau diluar kita tidak akan dapat apa *ni* [ini] akses ataupun mendapat apa *ni* [ini] peluang untuk menggunakan sumber yang banyak. Sebab kita tahu bahawa di universiti dia ada pelbagai fakulti dan dia ada pelbagai kemudahan okay *this is* [ini adalah] tempat yang paling sesuai untuk kita untuk memperkembangkan kita punya *ni* [ini] sebagai kalau nak jadi sebagai saintis saya kata tadi *this is* [ini adalah] tempat yang sesuai lah. Kalau di luar, kalau kita duduk kepada agensi yang sebenar seperti SIRIM [Standards and Industrial Research Institute of

Malaysia] dan sebagainya kita tidak berpeluang.

NAS : Apakah perasaan Prof. apabila mendapat pekerjaan ini? Gembira?

PIB : *Of course* [sudah tentu] la saya gembira la pasal gembira *tu* [itu] pekerjaan yang kita inginkan bermakna cita-cita kita sebab bagi saya konsep dia *gini* [macam ini], kita buat kerja dengan minat dengan kita buat kerja sebagai arahan dia akan membuahkan *result* [keputusan] yang berbeza. Hasil yang berbeza. Kalau kita buat minat ini kita membuat untuk diri kita walaupun kita dibayar gaji tetapi kita buat untuk diri kita bermakna kita nak tengok sebaik mungkin *resultnya* [keputusannya] sebaik mungkin keputusannya semua *tapi* [tetapi] kalau kita buat kerja untuk arahan diarahkan dan sebagainya tidak lari daripada minat kita akan buat kerja mengatasi sesuatu skala yang ditentukan sahaja bermakna dia tidak akan lebih daripada skala yang tersebut. Itu sahaja. Pandangan sayalah.

NAS : Pada pendapat Prof. apakah kelebihan yang perlu ada untuk menjadi seorang pensyarah?

PIB : Kelebihan yang perlu ada? Okay *satu* [1] baru ini sebenarnya --- Soalan itu bagus. Saya baru sahaja menemuduga beberapa pensyarah baru iaitu pada 11hb Mei baru ini pensyarah baru untuk UMK [Universiti Malaysia Kelantan]. Sebab *tu* [itu] saya tanya *satu* [1] sahaja soalan saya tanya, “Apakah kuliah?

Apakah fungsi kuliah dan sebagainya dan kalau di dalam kuliah itu apa yang sepatut ada dalam kuliah dan sebagainya?" Saya umum dan soalan saya itu dalam bahasa Inggeris saya tengok *principle and philosophy of lecturing* [Prinsip dan falsafah dalam kuliah] dan sebagainya. Masa *tu* [itu] saya ada *empat* [4] orang *depan* [hadapan] saya, saya tanya. Jadi sorang pun *tak* [tidak] boleh jawab sebab *tak* [tidak] boleh jawab makna --- *tapi* [tetapi] diaorang jawab soalan bukan kata senyap *tak* [tidak] jawab bukan. Dia jawab soalan *tapi* [tetapi] tidak menepati sebab masing-masing jawab, "Okay. Saya akan memberi ilmu *gini gini* [macam ini] pada ini ---" Tetapi kita sebagai *lecturer* [pensyarah] mesti memberi ilmu betul macam saya kata tadi la ilmu adalah ilmu yang baru sebab sekarang *ni* [ini] teknologi yang ada sekarang *ni* [ini] yang teknologi masa dia belajar itu *dah* [sudah] lama, *obsolete* [usang] contoh katalah kalau saya ajar teknologi tahun-tahun *satu* [1] sekarang *ni* [ini] tahun *satu* [1] teknologi sekarang *ni* [ini] *by the time* [dalam masa] dia *graduate* [menerima ijazah] *empat* [4] tahun *satu* [1], *dua* [2], *tiga* [3] tahun *empat* [4] dia akan *graduate* [menerima ijazah] sebagai BAC [Bachelor] ilmu yang kita ajar sekarang *ni* *dah* [sudah] agak *obsolete* [usang] *dah* [sudah] agak kebelakang dalam masa *empat* [4] tahun sebab *all the* [semua] teknologi *changes right* [berubah betul]. Sebab itu pensyarah untuk menjadi sebagai seorang pensyarah yang baik dia bersedia untuk menerima ilmu baru dan juga *of course* [sudah tentu] *satu* [1] lagi bagi saya lah dia kena tahu boleh *interact* [berinteraksi] dengan orang lah. Itu sahaja berinteraksi *good communicator* [komunikator yang baik] dan sebagainya. Kalau tidak *payah* [susah] orang nak

faham.

NAS : Pada diri Prof. sendiri apakah yang Prof. rasakan kelebihan yang Prof. ada?

PIB : Sekarang? Kelebihan saya ada? Sebagai pensyarah kita *tak* [tidak] ada lebih apa-apa cuma saya rasa dalam diri kita sendiri la akses kan, akses kepada ilmu itu kalau kita sebagai pensyarah *ni* [ini] dia agak mudah sebab kita tahu apa perkembangan dalam bidang kita apa yang dia punya periferal bermakna apa ini bidang-bidang yang sokongan kepada bidang kita dan sebagainya ___ ___ ___ itulah. Saya rasa kalau kita tidak jadi pensyarah kita *payah* [susah] nak dapat maklumat-maklumat sebegini walaupun sekarang ni kita ada apa *ni* [ini] akses *to* [kepada] Word Wide Web [WWW], *website* [laman web] dan sebagainya.

NAS : Bagaimana Prof. mengaplikasikan kelebihan itu dalam bidang pekerjaan Prof.? Kelebihan ---

PIB : Sekarang? Sekarang ini saya *dah* [sudah] turut sebanyak dalam pengurusan dan pentadbiran institusi. Jadi *of course* [sudah tentu] dari benda-benda macam ini dalam juga dengan *research* [penyelidikan] la kita *apply* [memohon] kan daripada segi *satu* [1] menterjemahkan ini dalam bentuk perlaksanaan lah. Kita laksanakan di *department* [jabatan] kita masing-masing. Dan yang keduanya ada dalam *research* [penyelidikan]. Kelebihan ini kita bawa *translate*

[terjemahkan] kan dalam yang dalam *research* [penyelidikan]. Kemudian di universiti saya ada *research group* [kumpulan penyelidikan], saya ada *research cluster* [kluster penyelidikan] Cuma sekarang ni saya oleh kerana saya banyak buat pentadbiran saya tidak menjadi apa dia punya pengerusi lah *chairman* [pengerusi] kepada ini saya telah minta sorang kakitangan lain untuk menjadi *chairman* [pengerusi] dan sebagainya. Jadi saya selalu duduk di situ --
- Kelebihan tadi yang kita pindah kan daripada ambil ilmu tadi untuk dijadikan bidang-bidang penyelidikan yang mana ini akan mengembangkan pengajian-pengajian di *post graduates* [pasca siswazah]. Okay.

NAS : Pada pendapat Prof. bagaimana belia masa kini untuk mengaplikasikan?

PIB : Yang ini *tak* [tidak] --- Yang ini saya rasa macam yang saya kata tadi lah. Akses kepada belia sekarang ini dari segi maklumat memang banyak *guidance* [panduan] perlu. Yang itulah yang saya tahu *guidance* [panduan] ini yang boleh datang dari banyak bentuk. *Satu* [1] yang mana ibu bapa sendiri. Kalau ibu bapa itu sendiri *of course* [sudah tentu] yang paling dekat adalah guru-guru _ _ . Kalau yang paling tinggi lagi adalah struktur masyarakat dan seterusnya lah. Ini lah *group-group* [kumpulan-kumpulan] atau kumpulan-kumpulan penentu yang akan mencorakkan belia *tu* [itu] punya *tu* [itu] nanti. Kalau lepas *tak* [tidak] ada *guidance* [panduan] apa-apa jadi belia-belia ini dia akan ambil jalan sendiri dan buat tindakan sendiri dan sebagainya. Jadi sebab itu saya kata kalau sebagai muslim agama tu penting kerana dia akan jadi

framework [rangka kerja] dia akan jadi sempadan dia akan jadi bekas untuk dia itu bertindak dan sebagainya berasaskan kepada maklumat-maklumat yang dia dapat daripada tadi yang daripada sumber-sumber yang kita sekarang ni daripada *website* [laman web] daripada ini *of course* [sudah tentu] yang sebab itu kalau kita tengok sekarang sesuatu benda itu dia akan cepat sahaja. Zaman dahulu lain, zaman dahulu yang kita ada cuma surat khabar atau radio kan masa *tu* [itu] zaman saya *tu* [itu] TV [television] pun *tak* [tidak] ada. Radio pun saya rasa di rumah saya itu tahun dalam '65 [1965] '66 [1966] baru ada radio rumah saya sendiri kan itu pun pakai bateri. Jadi masa itu pergerakan maklumat dan sebagainya *about information* [mengenai maklumat] dan semua *knowledge* [pengetahuan] ni lambat. Dan sekarang ini kita tahu apa yang berlaku di Amerika dalam *dua belas* [12] minit lagi dalam *satu* [1] saat lagi masuk sahaja dalam *website* [laman web], dalam Facebook dan sebagainya, *that's it* [itu sahaja] *all over the world* [seluruh dunia] *dah* [sudah] boleh tahu. Sebab itu kita tengok dari segi kesahihan, kesan dan sebagainya benda ini sebab itu saya kata belia-belia sekarang ini kena ada *framework* [rangka kerja] tadi lah dan juga *guidance-guidance* [panduan-panduan] yang saya sebut lah.

NAS : Bolehkah *tak* [tidak] Prof. ceritakan kronologi jawatan yang Prof. pegang sebagai pensyarah?

PIB : Pensyarah saya rasa tadi *dah* [sudah] saya cerita la mana saya (bunyi telefon) penolong pensyarah B, penolong pensyarah A, pensyarah, Associate Prof.essor

kemudian terus Prof.essor.

NAS : So [jadi] jawatan yang terkini sebagai dekan?

PIB : Itu jawatan pentadbiran. Dia ada *dua* [2]. Kami dekan dia ada *dua* [2]. *Satu* [1] jawatan akademik dan *satu* [1] lagi jawatan pentadbiran. Jawatan pentadbiran dan pengurusan ini bagi kami adalah giliran bermakna dia *rotation* [giliran]. Yang *rotation* [giliran] ini saya banyak *satu* [1] zaman *dulu* [dahulu] saya adalah sebagai pengarah pusat di UTM [Universiti Teknologi Malaysia] pengarah pusat kemudian saya pergi kepada *manager* [pengurus] kemudian saya naik kepada ketua jabatan kemudian saya naik kepada timbalan dekan sekarang ini bermakna saya menjawat jawatan dekan lah. Itulah. Ini jawatan ini adalah jawatan giliran dalam pentadbiran. Yang mana jawatan hakiki saya adalah tadi jawatan dalam akademik daripada penolong pensyarah B, penolong pensyarah A, pensyarah, Associate Prof.essor dan Prof.essor lah.

NAS : Okay macam tu [itu]. Bagaimanakah Prof. meningkatkan prestasi kerja Prof. setiap tahun?

PIB : Prestasi kerja tu *of course* [sudah tentu]. Kalau *dulu* [dahulu] *training* [latihan] lah, *in-house training* [latihan dalaman], luar *training* [latihan] dan --- Okay *satu* [1] lagi kita *exposed* [dedahkan] kat dalam situ biasanya kita pergi *training* [latihan]. Kalau dalam akademik biasanya kita sertakan dengan

seminar, *conference* [persidangan], dan sebagai sebagainya *gitu* [macam itu] lah kan. Jadi *of course* [sudah tentu] kita *training* [latihan] dan *workshop* [bengkel] dan sebagainya berterusan lah. Sampai sekarang pun saya masih lagi kadang-kadang menghadiri *workshop* [bengkel] dan sebagainya yang dianjurkan oleh kementerian yang dianjurkan oleh universiti dan sebagainya lah bagi meningkatkan kita punya prestasi tadilah.

NAS : Setengah pensyarah macam ada *workshop* [bengkel], diaorang *tak* [tidak] *join* [turut serta] program *tu* [itu]. Apakah pendapat Prof.?

PIB : Okay. Sebenarnya masing-masing. Masing-masing *ni* [ini] kerananya bagi saya lah, saya di fakulti saya saya mewajibkan setiap pensyarah bila ada program-program macam *ni* [ini] dia akan dia mesti hadir walaupun dia *tak* [tidak] hadir sebab daripada --- ini dikira sebagai beban tugas. *Work load* [beban tugas] pensyarah itu sendiri. Dan saya telah memberikan *lima* [5] *peratus* [%] daripada *work load* [beban tugas] kepada apa *ni* [ini] beban tugas pensyarah *tu* [itu] adalah menghadiri program-program yang diminta. Kalau dia *tak* [tidak] hadir bermakna dengan sendirinya dia tidak ada *five percent* [lima peratus] *work load* [beban tugas] *tu* [itu]. Katalah kita ada *lima* [5] program setahun. *Lima* [5] program setahun dia cuma hadir *satu* [1] ataupun *dua* [2] (bunyi telefon) *so* [jadi] dia dapat separuh *je* [sahaja] la. Dia dapat *two and a half percent* [dua dan setengah peratus] ataupun *two percent* [dua peratus] *je* [sahaja] la. Bermakna dia akan rugi. Sebab *tu* [itu] sebab manusia

ni [ini] memang --- Okay *satu* [1] lagi manusia *ni* [ini] bila kita tidak *in line* [sebaris] dengan dia baik macam mana pun dia tidak akan ikut. Jadi sebab *tu* [itu] dalam _ dia kena ada hukum. Dia kena ada *rules and regulations* [kaedah dan peraturan]. Ini la --- *tapi* [tetapi] --- *of course* [sudah tentu] manusia ni dia *satu* [1] lagi yang paling susah nak kena sebab dalam diri manusia itu sendiri dia ada perasaan memberontak. Jadi perasaan nafsu yang rasa kalau *tak* [tidak] kena dengan dia *je* [sahaja] okay orang lain semua salah. Jadi yang ini la yang kadang-kadang diorang lupa. Sebab *tu* [itu] saya senang *saja* [sahaja], sebagai dekan saya tanya. Saya tanya staff saya awal-awal umum saya tanya “Awak siapa? *Kalu* [kalau] kakitangan FSB [Fakulti Sains Bumi], kakitangan saya *that's it* [inilah], ini *you* [awak] punya tanggungjawab. Kalau tidak *that's it* [inilah] habislah.” Bagi saya senang *tu* [itu] dekan sebab itu tugas yang diberi *tu* [itu] oleh fakulti oleh _ *ni* [ini] walaupun tugas merupakan untuk hadir (bunyi telefon) pada *workshop* [bengkel] dan sebagainya dia sepatut sepatutnya memenuhi ataupun menjalankan tugas tersebut dengan *ni* [ini] la. Dengan efektif la.

NAS : Soalan seterusnya, apakah yang memotivasikan Prof. dalam pekerjaan Prof.?

PIB : Memotivasikan saya? Sebab saya rasa minat la. Minat dengan *contribution* [sumbangan]. Bermakna saya tahu bahawa --- Sebab kita sebagai orang Islam kita tahu bahawa kita kerja *tu* [itu] sebenarnya upah semua *ni* [ini] *secondary*

[yang kedua]. Kalau kita buat kerja itu mengikuti apa yang *tu* [itu] kita akan dapat ganjaran bentuk pahala dan sebagainya. Sebab itu *advantage* [kelebihan] nya jadi orang Islam. Kalau jadi orang tidak Islam bermakna dia dapat gaji *saja* [sahaja] betul *tak* [tidak]? Kalau kita menjalankan kerja kita baik dan *gini* [macam ini] gaji kita dapat pahala juga kita dapat. Okay. Itu *je* [sahaja] lah yang memotivasikan saya itu *saja* [sahaja]. Kan *dulu* [dahulu] bolehlah nak kata gaji *of course* [sudah tentu] lah bila kita buat kerja kita akan dapat la kita imbuhan *tu* [itu]. Itulah bermakna kalau kita orang Islam (bunyi telefon) kita kata tadi lah *apart from* [selain daripada] gaji *tu* [itu] kita dapatkan pahala dan *satu* [1] lagi saya suka tengok --- *Of course* [sudah tentu] sebagai seorang pendidik yang paling hadiah yang paling *tu* [itu] ialah bila *you* [awak] tengok *you* [awak] punya pelajar, orang yang *you* [awak] didik *tu* [itu] akan berjaya. Itu *saja* [sahaja]

NAS : Itu *satu* [1] kepuasan?

PIB : Iya lah itu sebagai *ni* [ini] lah.

NAS : Soalan seterusnya apakah faktor yang mendorong Prof. untuk terlibat dalam bidang Pendidikan *ni* [ini]?

PIB : Mendorong? Saya rasa *tak* [tidak] ada apa lah. Bermakna saya memang saya *bubuh* [letak] pada minat la. Yang tadikan pada minat sebab walaupun saya

duduk pendidikan *tapi* [tetapi] saya buat kerja-kerja kat lapangan luar dan sebagainya sampai ke *overseas* [luar negara] *company* [syarikat] semua ini, ini saya rasa --- Bagi saya la *satisfaction* [kepuasan] *tu* [itu] kepuasan kerja *tu* [itu] masih lagi duduk dalam _.

NAS : Sewaktu zaman pekerjaan siapakah idola Prof. dalam bidang pendidikan?

PIB : Okay. Dalam bidang pendidikan *ni* [ini] ada *a few* [beberapa] la yang saya rasa *of course* [sudah tentu] apa *ni* [ini] yang mencorakkan kita punya *ni* [ini] la. *Of course* [sudah tentu] daripada --- Di Malaysia *ni* [ini] cuma *tak* [tidak] ramai la. *Tak* [tidak] ramai. Kalau kita tengok apa *ni* [ini] Menteri-Menteri Pendidikan zaman *dulu* [dahulu] seperti Abdul Rahman Talib dan sebagainya orang beri impak yang besar kepada pendidikan. Selepas itu *of course* [sudah tentu] sekarang *ni* *adopt* [mengamalkan] tetapi saya *tak* [tidak] nampak *satu* [1] yang sistematik. Sebab sekarang sekejap kita bertukar daripada apa *ni* [ini] corak pendidikan yang *ni* [ini] pergi pendidikan yang sebegini dan sebagainya yang itu sebab sekarang *ni* [ini] kerajaan dengan Kementerian Pendidikan *dah* [sudah] melancarkan apa *ni* [ini] baru iaitu STPM [Sijil Tinggi Pelajaran Malaysia] yang baru dan sebagainya *so* [jadi] dalam *tu* [itu] ada *sepuluh* [10] apa *ni* [ini] anjakan yang perlu di bubarkan. Itu baik. Itu sangat-sangat baik. Saya *dah* [sudah] baca saya *dah* [sudah] tengok dan sebagainya. Jadi saya *duk* [duduk] khawatir selepas ini adalah *implementation* [perlaksanaan]. Sebab itu

bila saya tanya idola, idola saya seperti Tan Sri Abdul Rahman Talib yang saya kata tadi Menteri Pendidikan yang *dulu* [dahulu] lepas *tu* [itu] beberapa Ketua Pengarah Pendidikan lah yang saya rasa orang *ni* [ini] betul-betul untuk melihat apa *ni* [ini] kita di Malaysia *ni* [ini] berjaya tetapi selepas daripada *tu* [itu] dia ada pemikiran-pemikiran baru dan sebagainya. Ada dalam segi perancangan memang bagus *tapi* [tetapi] dalam segi pelaksanaan itu inilah yang kita tengok sekarang *ni* [ini] contohnya di universiti-universiti. *Dulu* [dahulu] pada *satu* [1] ketika universiti di Malaysia *ni* [ini] ada *satu* [1] jenis *saja* [sahaja]. Kemudian bila kita start kategori sekarang *ni* [ini] kita ada universiti *research* [penyelidikan] universiti, kita ada komprehensif universiti _ kita ada yang *engineering* [kejuruteraan] universiti, kita ada tiga *group* [kumpulan] universiti. Kemudian dalam shift yang baru, anjakan yang baru *ni* [ini] juga kita akan tengok yang _ _ untuk vokasional teknikal dan vokasional punya *education threat* [ancaman pendidikan]. Yang ini baru kita nampak padahal benda *ni* [ini] *dah* [sudah] lama kita perlu kita ada sekolah vokasional dan sebagainya sebab itu kalau kita tengok orang vokasional *dulu* [dahulu] sampai mana habis pun *technician* [juruteknik] *saja* [sahaja]. *Tapi* [tetapi] sekarang *ni* [ini] baru orang vokasional orang politeknik orang diploma yang berkemahiran *ni* [ini] dia akan boleh pergi pada yang lebih tinggi. Jadi saya rasa orang-orang yang mencetus benda *ni* [ini] lah yang menjadi idola saya lah.

NAS : Okay. Kiranya merekalah menjadi pilihan Prof. sebagai idola. Beralih pula kepada pengalaman dalam bidang pendidikan. Okay. Soalannya sudah berapa lamakah Prof. berada dalam bidang pendidikan?

PIB : Saya '81 [1981]. '81 [1981] *dua kosong satu* [201] *dah* [sudah] *tiga puluh* [30] tahun.

NAS : *Tiga puluh* [30] tahun. Lama tu [itu].

PIB : Lebih pada *tiga puluh* [30] tahun. Sekarang saya *dah* [sudah] *tiga puluh lima* [35] tahun. Bermakna kalau '81 [1981] *dua ribu sebelas* [2011] tu *dah* [sudah] *tiga puluh* [30] tahun. *Dua ribu dua belas* [2012] *tiga puluh satu* [31] *dua ribu tiga belas* [2013] *empat belas* [14] *lima belas* [15] bermakna *dah* [sudah] *tiga puluh tiga* [33] tahun.

NAS : Tempoh jangka masa yang panjang.

PIB : Iya lah. Bermakna ---

NAS : Boleh *tak* [tidak] Prof. ceritakan sedikit pengalaman Prof. menjadi seorang pensyarah?

PIB : Pengalaman? Pengalaman macam mana? Pengalaman banyak la.

NAS : Pengalaman yang tidak dapat dilupakan.

PIB : Okay. Bila tidak dilupakan ni ada *satu* [1] ada *dua* [2] sebenarnya. Sebab *tu* [itu] saya kata pengalaman *ni* [ini] bila kita akan *attach* [lampirkan] apa *ni* [ini] dikaitkan dengan kejayaan apa *ni* [ini] pelajar kita. Sekitar tahun *dua ribu* [2000] berapa *dua ribu* [2000] lebih ada seorang pelajar, seorang pelajar saya *ni* [ini] dia daripada MRSM [Maktab Rendah Sains Mara] Melaka dia masuk ke UTM [Universiti Teknologi Malaysia] *under* [bawah] *focus group* [kumpulan perhatian] selama *enam* [6] bulan kemudian daripada UTM [Universiti Teknologi Malaysia] dari *focus group* [kumpulan perhatian] *ni* [ini] dia terus masuk pada tahun *dua* [2]. Dia masuk pada tahun *dua* [2] dia *tak* [tidak] masuk tahun *satu* [1] dia masuk tahun *dua* [2] tahun *tiga* [3] tahun *empat* [4] bermakna dia belajar *tiga* [3] tahun dia boleh *_ lab* [makmal] dia pelajar yang *first class* [kelas pertama] yang dia punya CGPA [Cumulative Grade Point Average] *point average* [purata mata] akhirnya *tiga point sembilan* [3.9]. Saya rasa itu orang yang paling --- Sekarang *ni* [ini] --- *Dulu* [dahulu] dia bekerja di luar dia *graduate* [menerima ijazah] di luar dan dapat dia kerja di luar di jabatan dan saya nasihatkan dia supaya *join* [sertai] universiti dan sebagainya sebab dia tidak --- Dia orang yang pandai macam ni sebenarnya *threat-threat* [ancaman-ancaman] di Malaysia *ni* [ini] *tak* [tidak] banyak peluang untuk dia bekerja di --- Sebab *tu* [itu] sekarang *ni* [ini] dia *join* [sertai] UPM [Universiti Putra Malaysia] sebagai pensyarah juga la. Kejayaan dia *tu* [itu] salah seorang saya rasanya. Okay yang kedua walaupun saya buat

penyelidikan, saya *dulu* [dahulu] aktif dalam --- Sekarang pun saya aktif lagi
Cuma masa *je* [sahaja] _ _ _. Saya aktif dalam penyelidikan *ni* [ini] saya
pernah menyelia pelajar-pelajar *post graduates* [pasca siswazah] daripada
berbagai negara lah. Tapi yang ramai daripada Afrika, daripada Timur Tengah,
daripada Indonesia, daripada Thailand, daripada Pakistan dan daripada Iran
dan saya pernah menyelia seorang pelajar daripada Yaman. Pelajar saya *ni*
[ini] dia *tak* [tidak] pernah belajar keluar daripada negara dia bermakna
pengetahuan dia tentang negara luar bahasa Inggeris apa memang teruk sekali
la. Tetapi dalam masa dia sanggup bertungkus lumus untuk memahami
English [Inggeris] dan sebagainya sebab saya *tak* [tidak] tahu bahasa Arab dan
dia pula *tak* [tidak] berapa bagus dalam Inggeris jadi saya kata macam mana
nak buat PhD. Dia balik dan dia berjaya. Okay *satu* [1]. Yang kedua bila lepas
berjaya *tu* [itu] dia minta dengan saya dia nak pergi buat Post Doc. Post Doc
ialah pengajian selepas daripada PhD. Dia pergi ke Netherland ada *satu* [1]
universiti masa *tu* [itu] sekarang *ni* [ini] *dah* [sudah] dipanggil Twente
University yang *dulunya* [dahulunya] dinamanya ITC [International Institute
for Geo-Information Science and Earth Observation] di Netherland dia jumpa
dengan seorang orang Iran. Iran *ni* [ini] bertanya kepada dia dimana dia belajar
untuk PhD. dia. Dia memberitahu bahawa dia belajar disini dengan saya. Jadi
dia Google dalam ini dia dapat email saya dia *contact* [hubungi] saya Iran
yang duduk di ITC [International Institute for Geo-Information Science and
Earth Observation] *tu* [itu] akhirnya pindah dengan saya. Dia pindah duduk
dengan saya yang semua orang --- *Gini* [macam ini] Iran ini adalah yang

datang *ni* [ini] adalah seorang pelajar yang cukup bijak juga dan saya kata dia boleh *graduate* [menerima ijazah] dia punya PhD. dalam masa *dua puluh tujuh* [27] bulan. Saya rasa rekod lah dibawah penyeliaan saya saya *tak* [tidak] ada. *Sekat* [sehingga] *tiga* [3] tahun ada _ *tiga* [3] tahun ada *tapi* [tetapi] *dua puluh tujuh* [27] bulan *ni* [ini] bermakna *dua* [2] tahun *tiga* [3] bulan dia boleh *graduate* [menerima ijazah]. Jadi saya rasa itulah kejayaan apa *ni* [ini] yang saya rasa pengalaman lah pengalaman yang saya *tak* [tidak] boleh lupakan lah. Yang lain *tu* [itu] biasalah pengalaman-pengalaman mengajar dalam *lecture* [kuliah] *tu* [itu] biasalah.

NAS : Bagaimana pula dengan pengalaman pahit sebagai dalam bergelar pendidik?

PIB : Okay. Pengalaman pahit? Pengalaman pahit *ni* [ini] *satu* [1] *je* [sahaja]. Pengalaman pahit *ni* [ini] bila *fail* [gagal] bila *student* [pelajar] *tu* [itu] *fail* [gagal] kan. Bila *student* [pelajar] *tu* [itu] *fail* [gagal] dan sebagainya. Saya pernah menguruskan beberapa pelajar yang *dah* [sudah] sampai *tak* [tidak] boleh nak buat apa. Makna dia punya *failure* [kegagalan] dan sebagainya sebab berbanding dengan zaman saya belajar dengan sekarang semester --- Sekarang *ni* [ini] sistem semester *dulu* [dahulu] semi sistem penggal. Yang *dulu* [dahulu] kalau kita kena *reject* [dibuang] pun kita *tak* [tidak] terasa sebab itu memang *dah* [sudah] memang kita tapis betul. *Tapi* [tetapi] sekarang *ni* [ini] kalau *you* [awak] *spend* [habiskan] masa *tujuh* [7] tahun dalam sistem nak

buat *degree* [ijazah] dan sebagainya saya rasa itu _ akhir-akhir dia *fail* [gagal] juga. Itu pengalaman saya dengan seorang pelajar lah yang kita tolong bagaimanapun memang dia *tak* [tidak] boleh oleh kerana *dua* [2] *tiga* [3] subjek yang memang dia *tak* [tidak] boleh pergi akhir-akhirnya dia *fail* [gagal]. Itu saya rasa pahitlah bagi saya kan. Cuma sorang *tu* [itu] lah yang saya pernah jumpa.

NAS : Okay. Boleh *tak* [tidak] Prof. ceritakan sedikit mengenai cara pengajaran penyampaian Prof. kepada pelajar?

PIB : Pengajaran? Teknik pengajaran saya senang *je* [sahaja]. Saya ada pelbagai. *Satu* [1] yang pertama *of course* [sudah tentu] *lecture* [kuliah] lah. Dalam kelas kan. *Lecture* [kuliah] dan *discussion* [perbincangan]. Ini kita pembelajaran yang biasa orang buat kan. Yang seterusnya yang lainnya biasanya kita akan buat apa *ni* [ini] *discussion* [perbincangan]. *Round table discussion* [perbincangan meja bulat] bermakna *dulu* [dahulu] masa saya --- Sebab saya sibuk dengan pentadbiran saya *tak* [tidak] ada banyak masa untuk jumpa diaorang *you know* [awak tahu]. Biasanya saya kumpul sekali seminggu. Sekarang *ni* [ini] pada hari Selasa saya akan duduk dengan *student* [pelajar] yang ada semua masalah. Jadi saya akan duduk. Saya akan buat klinik sehari saya akan *settle* [selesai] kan dia apa dia punya masalah termasuklah pelajar *undergraduate* [sarjana muda] dan juga pelajar *post-graduate* [pasca siswazah]. Jadi *tu* [itu] kaedah saya bermakna kaedah saya *satu* [1] *of course*

[sudah tentu] *lecture* [kuliah], *lab* [makmal] biasalah *lecture* [kuliah] *lab* [makmal] praktikal semua *tu* [itu] kita buatlah *tapi* [tetapi] yang lebihnya *tu* [itu] *consultation hour* [masa perundingan] (bunyi hujan). Saya akan adakan *consultation* [perundingan] walau sesibuk mana sekalipun saya akan ada. Saya akan cakap pada *secretary* [setiausaha] saya blok hari hari *ni* [ini] contohnya sekarang hari Khamis. Hari Khamis saya akan berada di Jeli. Jadi berada di Jeli semua sekali pelajar ke pensyarah ke apa saya akan *entertain* [layan] pada *satu* [1] hari.

NAS : Pada pendapat Prof. kalau sesetengah pensyarah *tu* [itu] selalu macam “Okay kita *skip* [langkau] kelas hari ini (ketawa)”, So [jadi] pendapat Prof. adakah perkara perbuatan *tu* [itu] menjadi amalan?

PIB : *Skip* [langkau] macam mana?

NAS : Macam sepatutnya kelas *dua* [2] jam *tapi* [tetapi] dia ambik sejam.

PIB : Okay. Sebenarnya itu amanah. Jadi kita tengok sebenarnya keadaan. Macam saya. Macam saya kita tengok pada keadaan. Itu amanah pada kita *of course* [sudah tentu] kita kena selesaikan. Contohnya pada minggu lepas saya mengajar. Sekarang-sekarang ni kalau *post-graduate* [pasca siswazah] saya mengajar hari Jumaat dengan hari Sabtu *tapi* [tetapi] minggu lepas saya terpaksa pergi ke Tok Aman Bali kerana ada apa ada bengkel ada mesyuarat

dengan pihak-pihak atasan universiti jadi saya terpaksa *skip* [langkau] makna sepatutnya kelas daripada pukul *sembilan* [9] pagi sampai pukul *lima* [5] petang saya terpaksa ambil sampai pukul *dua belas* [12] *saja* [sahaja]. Kalau yang kes-kes macam *tu* [itu] yang *genuine* [tulen] kes kita panggil bermakna *tak* [tidak] apa la. *Tapi* [tetapi] kalau yang *tak* [tidak] ada saya rasa tidak etika la dia sebagai pensyarah. Jadi tidak beretika la itu *je* [sahaja] la.

NAS : Soalan seterusnya. Adakah proses pembelajaran di UTM [Universiti Teknologi Malaysia] dan UMK [Universiti Malaysia Kelantan] berbeza?

PIB : Proses pembelajaran *tu* [itu] sama. Cuma *student* [pelajar]. Bila pelajar *tu* [itu] kita dapat pelajar yang berbeza, jadi *of course* [sudah tentu] cara tahap penerimaan dan sebagainya berbeza. Sistem PNP [pengajaran dan pembelajaran] sama. Contoh *dulu* [dahulu] UTM [Universiti Teknologi Malaysia] pun sama sebab semua orang boleh masuk tapi sekarang *ni* [ini] UTM [Universiti Teknologi Malaysia] *dah* [sudah] dapat autonomi, dia boleh pilih pelajar dia sendiri. Contohnya ada *satu* [1] kelas *tu* [itu] *satu* [1] kursus *tu* [itu] mungkin dia nak *four* [4] flat *saja* [sahaja]. Bermakna dia *dah* [sudah] ada *student* [pelajar] yang agak-agak kualiti yang tinggi. Jadi mengajar orang-orang yang macam *ni* [ini] biasanya tidak lah sesusah dengan mengajar orang-orang yang semuanya ada. Dia ada peluang untuk dia memilih macam mana *intake* [ambilan] dia, macam mana pelajar-pelajar yang masuk kepada kursus tersebut. Okay. Yang kedua di macam di UMK [Universiti Malaysia Kelantan]

kita komprehensif universiti, fokus universiti. Jadi *sapa* [siapa] yang minta, *qualified* [layak] masuk. Jadi yang ini lah yang susah sebab dalam kelas *tu* [itu] kata dalam *seratus dua puluh* [120] orang dia ada yang cepat, yang boleh, yang ada yang bawah *tu* [itu] memang yang memang susah la *you* [awak] buat pahat macam mana pun *you* [awak] *tak* [tidak] akan ingkar. Itulah bezanya. Itu *je* [sahaja] perbezaan.

NAS : Bolehkah Prof. ceritakan secara terperinci perbezaan dan persamaan yang ada antara UMK [Universiti Malaysia Kelantan] dan UTM [Universiti Teknologi Malaysia]?

PIB Perbezaan? Perbezaan tadilah dari segi pemilihan pelajar yang masuk *tu* [itu] sebab kita tidak ada peluang. Kita tidak ada peluang untuk memilih pelajar kita kecuali apa yang diberi oleh UPU [Unit Pengambilan Universiti] lah. UPU [Unit Pengambilan Universiti] yang menguruskan kemasukan kan. Manakala di UTM [Universiti Teknologi Malaysia] dia mempunyai sebagai universiti *Research* [kajian] dia ada apa *ni* [ini] berautonomi dia ada peluang untuk pilih *student-student* [pelajar-pelajar] so dia tahu sedangkan *student-student* [pelajar-pelajar] dia tu [itu] *student* [pelajar] kualiti yang baik sedangkan kita *ni* [ini] segi akademik kualitinya daripada yang baik, ada yang baik ada *tiga point tujuh* [3.7] *tiga point* [3.0] apa yang minat *ni* [ini] *tapi* [tetapi] ada juga

yang *ni* [ini]. *Tapi* [tetapi] bila ada percampuran macam *ni* [ini] dari segi PNP [pengajaran dan pembelajaran] dia akan pendidik pengajaran dan pembelajaran dia akan ada sedikit masalah la. Persamaan dia pengajaran dan pembelajaran *tu* [itu] sama lah. Dia *tak* [tidak] ada beza.

NAS : Pada pendapat Prof. adakah sistem pendidikan di Malaysia perlu dibaik pulih?

PIB : Okay. Di baik pulih *tu* [itu] *of course* [sudah tentu] la kita rasa ada STPM [Sijil Tinggi Pelajaran Malaysia] lama la yang baru dan sebagainya kita ada sekarang kalau kita tengok kan dia selalu di *improve* [di baik pulih] *from* [daripada] masa ke semasa cuma bagi saya, saya berpendapat bahawa di Malaysia *ni* [ini] dia kena ada *satu* [1] pusat yang strategik *tak* [tidak] kiralah bahagian bidang apa-apa janji lain daripada universiti selain daripada universiti bermakna yang *very focus* [sangat focus] *resource center* [pusat maklumat] yang diluar daripada universiti yang mana dia tidak di universiti. Jadi *resource center* [pusat maklumat] *ni* [ini] sebenarnya adalah untuk menangani isu-isu yang mana dihadapi oleh negara kita bermakna orang yang duduk *sini* [disini] Prof.essor yang paling *top* [cemerlang] pekerja-pekerja, *student* [pelajar] yang paling *top* [cemerlang] dan sebagainya. Yang itu kita *tak* [tidak] ada. Yang itu walaupun kita ada Akademik Sains Negara, kita ada Majlis Prof.essor dan sebagaimana *tapi* [tetapi] perintis itu kita *tak* [tidak] ada. Contohnya kalau di *Europe* [eropah] *tu* [itu] *satu* [1] *Europe* [eropah] *tu* [itu]

kalau masalah fizik yang sebagainya dia tengok *research* [kajian] CERN [European Organization for Nuclear Research] di Paris. Ini __ disini. Di Jepun ada di negara-negara lain ada *infact* [malahan] di *Singapore* [Singapura] pun ada *center* [pusat] yang khusus pasal *ni* [ini] kan. Jadi saya rasa kerajaan patut sangat la adakan *satu* [1] apa *ni* [ini] *center* [pusat] yang sebegini supaya semua the *good-good* [bagus-bagus] Prof.essor yang *good* [bagus] *student* [pelajar] dan sebagai *ni* [ini] ada tempat khusus. Kalau di universiti biasa sebabkan universiti ni dia ada *dua* [2] *satu* [1] untuk *lab* [makmal] atau sebagainya untuk tujuan pembelajaran yang *satu* [1] lagi adalah untuk tujuan *research* [kajian], yang *research* [kajian] *ni* [ini] apa kurang lah bagi-bagi universiti seperti UMK [Universiti Malaysia Kelantan] *ni* [ini]

NAS : Bolehkah Prof. --- Apakah pencapaian tertinggi yang pernah Prof. dapat sepanjang bergelar seorang pendidik? Anugerah?

PIB : Anugerah? Anugerah *of course* [sudah tentu] la daripada jabatan la. Negara *tak* [tidak] ada. Saya *tak* [tidak] pernah dapat apa-apa anugerah daripada negara cuma daripada UTM [Univerisiti Teknologi Malaysia] *je* [sahaja] lah beberapa kali dah sebagai pekerja apa dalam APC [Anugerah Perkhidmatan Cemerlang] perkhidmatan *tu* [itu] dan sebagainya saya dapat beberapa kali di UTM [Universiti Teknologi Malaysia] lah. Di UMK [Universiti Malaysia Kelantan] belum ada sebab saya disini di UMK [Universiti Teknologi Malaysia baru] beberapa tahun tapi saya pernah menerima *dua* [2] kali *tiga* [3] kali disana.

NAS : Boleh Prof. ceritakan pengalaman Prof. untuk sampai ke tahap sekarang?

PIB : Pengalaman saya rasa *tak* [tidak] ada apa la sebab apa *ni* [ini] sebab minat *je* [sahaja] la. Sebab saya rasa saya buat semua *tu* [itu] kerana minat jadi sebab *tu* [itu] saya kata tadi kalau *you* [awak] bekerja kerana minat *you* [awak] akan buat lebih daripada apa *tu* [itu] *satisfied* [kepuasan] diri kita. Kalau kita buat kerja untuk orang sampai setakat situ lah *sekat* [sampai] orang kita minta *je* [sahaja] lah.

NAS : Adakah Prof. pernah menerima sebarang darjah kebesaran?

PIB : *Tak* [tidak] ada. *Tak* [tidak] ada apa-apa darjah kebesaran dan saya pun *tak* [tidak] pernah minta (ketawa). Walaupun ada diberi borang untuk minta memang saya *tak* [tidak] pernah minta.

NAS : Kenapa Prof. membuat pilihan itu?

PIB : Saya ialah bagi saya darjah kebesaran *ni* [ini] sebenarnya dia ada apa dia kata *attribute* [disebabkan oleh] ataupun dia ada apa sifat-sifat kriteria-kriteria sendiri. Jadi saya rasa bagi saya, saya belum, belum sampai ke situ lah belum sampai kepada tahap yang mempunyai kriteria-kriteria yang itu lah. Itu *saja* [sahaja].

NAS : Untuk topik yang terakhir iaitu sumbangan. Apakah sumbangan yang Prof. telah berikan dalam bidang pendidikan?

PIB : Penyelidikan? Pendidikan. Sumbangan. Sumbangan saya rasa saya *tak* [tidak] ada apa sebab saya bukannya dari segi apa --- Saya sebenarnya terlibat sebagai pengajar bukan saya sebagai pendidik. Kalau pendidik *ni* [ini] makna orang daripada cikgu, Kementerian dan sebagainya itu pendidikan. Sumbangan terbesar saya mengajar. Bermakna *of course* [sudah tentu] pelajar yang bermakna siswazah yang graduan itu semua itu sumbangan saya lah kiranya kan dari ilmu itu. *Tapi* [tetapi] kalau dari segi sumbangan kepada pendidikan itu sendiri *tak* [tidak] ada la sebab saya pengajar saya yang orang melaksanakan pendidikan. Dia ada *dua* [2], *satu* [1] orang yang memikirkan tentang pendidikan *satu* [1] yang filosofi dan sebagainya *tu* [itu] *satu* [1], yang *satu* [1] lagi yang menguruskan yang *satu* [1] lagi melaksanakan saya masuk dalam pelaksana jadi sumbangan saya *student-student* [pelajar-pelajar] saya *je* [sahaja] la.

NAS : Kiranya untuk *student* [pelajar]?

PIB : Untuk *student* [pelajar] saya yang *graduate* [menerima ijazah] itu lah sumbangan saya.

NAS : Selain dalam bidang pendidikan yang macam Prof. nyatakan tadi adakah Prof. ada menyumbangkan sumbangan dalam bidang lain?

PIB : Dalam bidang lain? Sumbangan lain *tu* [itu] *of course* [sudah tentu] dalam Professional la.

NAS : Dalam Professional? Boleh Prof. ceritakan?

PIB : Okay. Dalam Professional tadi --- Okay. Saya juga apa *ni* [ini] dipanggil *Resource Person* [Pakar rujuk] untuk beberapa persatuan di Malaysia *ni* [ini] lah. Pertubuhan Juru Ukur, Pertubuhan Juru Ukur Berlesen dan juga ISN [Institut Sains Negara] dan juga apa *ni* [ini] beberapa Kementerian seperti Jabatan Ukur, MACGDI iaitu Pusat Perkhidmatan Data Spatial Negara dan sebagainya *ni* [ini] kan. Yang itulah sumbangan sebagai penasihat ataupun pakar rujuk kepada agensi-agensi *ni* [ini] lah.

NAS : Okay. Soalan yang terakhir apakah nasihat Prof. kepada anak-anak muda masa kini dalam merealisasikan cita-cita mereka?

PIB : Okay. Yang cita-cita *ni* [ini] sebenarnya dia tengok pada peluang. Masa saya masa zaman saya *dulu* [dahulu] peluang terbuka luas. Kalau kita ada ilmu, kita ada *ni* [ini] apa *ni* [ini] kita ada ilmu dan kita *dah* [sudah] ada kelulusan ada kemajuan bermakna peluang itu dia jadi hak kita *tapi* [tetapi] pada zaman

sekarang *ni* [ini] oleh kerana keadaan *dah* [sudah] berubah dia tidak lagi seperti zaman *dulu* [dahulu]. Zaman *dulu* [dahulu] kerja *government* [kerajaan] sendiri *tu* [itu] *dah* [sudah] memerlukan pekerja, perkhidmatan orang dan sebagainya. Sebab itu keluar universiti merata-rata kerja dengan *government* [kerajaan]. *Tapi* [tetapi] sekarang *ni* [ini] itu tidak lagi ada peluang-peluang tersebut tidak lagi ada. Jadi sebab itu remaja-remaja sekarang atau anak muda sekarang *ni* [ini] perlu ada lebih contohnya dia ada ilmu, dia ada pengetahuan dalam sesuatu bidang tidak menjamin dia sebab orang ramai dalam bidang *ni* [ini] kecuali dia memang betul-betul. Sebab *tu* [itu] saya kata untuk merealisasikan cita-cita *ni* [ini] *you have to strive hard* [awak perlu bekerja keras] bermakna motivasi saya moto motivasi saya “*Good is not enough but you have to strive for excellence* [bagus itu tidak cukup tetapi awak kena berusaha ke arah kecemerlangan].” Bermakna bila kata *excellence* [cemerlang] orang akan cari kita. Jadi sebab itu saya *train* [latih] *student* [pelajar] saya *a few* [beberapa] lah sekarang *ni* [ini] yang saya cakap __ yang dalam masa *dua* [2] *tiga* [3] tahun *ni* [ini] sudah terjadi dan berlaku yang *good is not enough* [bagus tidak mencukupi] *ni* [ini] sebab semua awak yang dalam *satu* [1] kelas awak menerima ilmu yang sama, *lecturer* [pensyarah] yang sama, semua yang sama. Apa peluang untuk *you* [awak] *excellence* [berjaya]. *You excellence* [awak berjaya] dalam subjek-subjek seperti *final year project* [projek tahun akhir], *thesis* dan sebagainya ataupun *you* [awak] punya _ sendiri. Inilah kepandaian-kepandaian yang *you* [awak] boleh jual diri *you* [awak] untuk menentukan *you* [awak] punya memastikan *you* [awak] punya cita-cita

tercapai. Jadi kalau *you* [awak] *tak* [tidak] ada yang *excellence* [berjaya] *part of it* [sebahagian daripada itu] sama *je* [sahaja] lah *sapa-sapa* [siapa-siapa] pun dia *tak* [tidak] kira *sapa-sapa* [siapa-siapa] sebab memang dah __. Sebab *tu* [itu] sekarang *ni* [ini] moto ataupun apa *ni* [ini] angan-angan yang mengatakan lepas belajar nak kerja dengan *government* [kerajaan] *tu* [itu] dah *tak* [tidak] ada. Sama ada lepas belajar *you* [awak] *create work* [cipta pekerjaan] ataupun orang cari *you* [awak] ataupun *you* [awak] kerja sendiri. Dengan swasta *je* [sahaja] lah. Jadi *tu* [itu] *je* [sahaja] lah. Sebab itu sekarang *ni* [ini] mengapa kerana orang ramai. Orang ramai pandai kan. *Dale* [dalam] kampung saya *tu* [itu] di sekolah saya *tu* [itu] cuma saya seorang *je* [sahaja] yang lepas keluar yang lain-lainnya ada ___ __ *tapi* [tetapi] tidak ada peluang. Jadi kalau masa *tu* [itu] kalau *dua* [2] orang pun *tak* [tidak] ramai lagi betul *tak* [tidak]? Sekarang *ni* [ini] yang *lima* [5] A Sekolah Kebangsaan Tebing Tinggi *tu* [itu] berapa orang. Masa *tu* [itu] saya dapat *empat* [4] A masa *tu* [itu] *empat* [4] subjek *je* [sahaja] Penilaian Darjah *lima* [5] *ni* [ini] masa *tu* [itu] saya dapat *lima* [5] A *empat* [4] A sekarang *ni* [ini] dia ada *lima* [5]. *Tak* [tidak] tahu apa subjek *satu* [1] lagi. ___ __ *lima* [5] A lah. Jadi sebab *tu* [itu] saya kata *dulu* [dahulu] *you* [awak] belajar *you* [awak] dapat ilmu dapat kerja terus kerja. *Tapi* [tetapi] sekarang *ni* [ini] bukan lagi.

NAS : Kata-kata terakhir Prof. sebagai seorang pendidik?

PIB : Kata-kata terkahir untuk siapa? (ketawa)

NAS : Untuk semua (ketawa)

PIB : Saya rasa ye lah ilmu lah. Sebab kita tahu dalam Islam sendiri dalam Quran dalam Hadis menekankan kepada ilmu sebab itu kita nak ada ilmu. Kalau kita *tak* [tidak] ada ilmu amalan kita *tu* [itu] tidak akan di terima. Sebab itu dalam Islam sendiri ilmu *ni* [ini] dianggap sebagai Imam. Pelaksana *tu* [itu] adalah makmum kalau kita kata dalam kontek *tu* [itu]. Jadi kalau kita *tak* [tidak] ada ilmu kita buat sesuatu *tu* [itu] tidak disandarkan kepada benda yang nak *ni* [ini] bermakna kita buat kerja yang tidak mendapat ini lah. Benda *tu* [itu] mungkin berlaku tapi ganjaran pahala dan sebagainya *tak* [tidak] ada. Titik tolak *especially* [terutamanya] dalam ibadah. Sebab *tu* [itu] benda-benda lain. Jadi kalau kita *applykan* [aplikasikan] dalam semua orang yang berilmu dan orang tidak berilmu sendiri *tu* [itu] dah orang kata *dah* [sudah] berbeza dari segi darjatnya dari segi *ni* [ini] dan semua *of course* [sudah tentu] kita sebagai orang Islam kena pegang la benda *ni* [ini] kan. Jadi sebab *tu* [itu] saya *encourage* [menggalakkan] sangat supaya cuma berbalik kepada apa yang kita cakap tadi peluang sekarang *ni* [ini] tidak terbuka luas seperti zaman *dulu* [dahulu]. Jadi awak kena jadikan awak punya *tu* [itu] sebagai *excellence* [kecemerlangan] yang betul-betul baru boleh berjaya. Itu *je* [sahaja] lah.

NAS : Ribuan terima kasih diucapkan kepada Prof. kerana sudi meluangkan masa kepada kami. Terima kasih.

PIB : Okay sama-sama.

TAMAT BAHAGIAN 2

RUJUKAN

Prof. Dr. Ibrahim bin Busu, personal communication, May 24th, 2015

LAMPIRAN

LOG WAWANCARA

Nurul Amira Shafira bt Mohd Radzi dan Nur Farah Nabilah bt Zulkipli menemubual Prof. Dr. Ibrahim Bin Busu yang dilahirkan pada 1959 di Tanah Merah Kelantan. Temubual di jalankan di rumah beliau di Cherang Lali Tanah Merah Kelantan mengenai latar belakang, pengalaman dan sumbangan beliau sebagai seorang pendidik dari tahun 1981 sehingga sekarang.

MASA	SUBJEK	NAMA/TEMPAT/RUJUKAN
BAHAGIAN 1: LATAR BELAKANG TOKOH		
0.00	Menerangkan dengan lebih lanjut mengenai Latar belakang diri.	Kusial Bharu Tanah Merah Kelantan Gua Musang Busu bin Haji Mat Mek putih bt Daud Mohammad bin busu Hasiah bt Busu Rakiah Mamat Kuala Lumpur Risda
06:10	Menceritakan dengan lebih lanjut mengenai anak-anak beliau.	Mohammad Farhan Muhammad Hasif Ruzana Ruzaini Ili Rahilah Alya Nadira Dhia Najlaa Nafis UPM UTM UIA

		UUM UiTM Dharam University Johor Bharu Pahang Kuala Lumpur
10:23	Menceritakan dengan lebih lanjut mengenai zaman kanak-kanak beliau.	Sekolah Kebangsaan Tebing Tinggi Sungai Kelantan
13.54	Menceritakan dengan lebih lanjut tentang hobi dan aktiviti beliau pada zaman kanak-kanak.	Kusial Bharu Tanah merah
14.35	Menceritakan dengan lebih lanjut mengenai cita-cita beliau.	
16.34	Menceritakan dengan lebih lanjut mengenai sejarah pendidikan.	Sekolah Kebangsaan Tebing Tinggi MCKK Kota Bharu Maktab Sultan Ismail Sekolah Menengah Sultan Ibrahim Sultan Ibrahim School Sekolah Menengah Teknik Terengganu UTM England North East London Polytechnic University of East London

		University of Dundee Scotland Department of Computer Dundee
25.44	Menceritakan dengan lebih lanjut tentang jawatan yang disandang oleh beliau sewaktu zaman belajar.	Sekolah Menengah Teknik University Of East London Dundee Dundee City Council Morgan Institute Chinese Bangladesh Pakistan India Caribbean North of East London
28.44	Menceritakan dengan lebih lanjut tentang aktiviti kokurikulum yang disertai oleh beliau.	UK North of East London Poly Malaysia
29.32	Menceritakan bagaimana beliau membahagikan masa antara kehidupan sosial dan pembelajaran beliau.	
33.54	Menceritakan dengan lebih lanjut tentang sumbangan sewaktu	

	belajar.	
33.00	Menceritakan tentang minat beliau terhadap ilmu	Johor
34.27	Menceritakan tentang perasaan beliau ketika memperolehi keputusan cemerlang.	UTM
36.03	Menceritakan dengan lebih lanjut tentang dorongan kepada beliau sewaktu belajar.	Kusial Bharu Abdul Latif Abdul Rahman Zainuddin Hassan Taman Adabi Tanah Merah Sekolah Kebangsaan Tebing Tinggi Nik Hussin Tumpat
38.43	Menceritakan dengan lebih lanjut tentang perangsang beliau untuk berjaya dalam pelajaran.	
39.10	Menceritakan dengan lebih lanjut tentang pencapaian beliau sewaktu belajar.	
40.25	Menceritakan dengan lebih lanjut mengenai tentang rahsia beliau sehingga mencapai tahap yang membanggakan.	

41.18	Menceritakan dengan lebih lanjut mengenai idola beliau.	Asrama Bahar Yaakob Universiti Teknologi Malaysia Professor Professor Engku Aziz Morib
42.58	Menceritakan tentang cita-cita beliau setelah dewasa.	UTM
44.36	Menceritakan tentang matlamat hidup beliau.	
BAHAGIAN 2: SEJARAH PEKERJAAN		
00.00	Menceritakan tentang sejarah pekerjaan beliau setelah tamat pengajian.	Universiti Teknologi Malaysia Sekolah Menengah Teknik Terengganu Kementerian Pendidikan UTM Universiti Teknologi Malaysia Universiti Malaysia Kelantan Bakun Sarawak Fujifura Matsubishi Tanjung bin Bukit batu MOSTI Razak set 2
05.41	Menceritakan dengan lebih lanjut tentang sumbangan beliau.	Universiti Teknologi Malaysia Universiti Malaysia Kelantan

07.12	Menceritakan dengan lebih lanjut bagaimana beliau menjadi pensyarah.	
07.58	Menceritakan dengan lebih lanjut bagaimana beliau membahagikan masa.	
08.48	Menceritakan bagaiman bermulanya minat beliau menjadi pensyarah.	
10.18	Menceritakan perasaan beliau apabila berjaya mencapai cita-cita yang di idamkan olehnya.	
11.07	Menceritakan tentang kriteria-kriteria yang perlu ada untuk menjadi seorang pensyarah.	
12.56	Menceritakan tentang kelebihan yang beliau ada sebagai seorang pensyarah.	
13.40	Menceritakan bagaimana beliau mengaplikasikan kelebihan beliau dalam bidang pekerjaan.	
16.48	Menceritakan tentang kronologi jawatan beliau	UTM
18.01	Menceritakan bagaimana beliau meningkatkan prestasi kerja.	Kementerian

20.40	Menceritakan perkara yang memotivasikan beliau.	
21.50	Menceritakan faktor yang mendorong beliau dalam bidang pekerjaan.	
22.17	Menceritakan tentang idola beliau sewaktu bekerja	Abdul Rahman Talib Ketua Pengarah Pendidikan
24.59	Menceritakan tentang latar belakang beliau dalam bidang pendidikan.	
25.35	Menceritakan tentang pengalaman beliau dalam bidang pendidikan,	MRSM Melaka UTM Malaysia UPM Afrika Timur tengah Thailand Pakistan Iran Yaman Netherland ITC
29.17	Menceritakan pengalaman pahit beliau sewaktu mengajar	
30.18	Menceritakan tentang teknik pengajaran beliau.	Jeli Tok Aman Bali

33,\.12	Menceritakan tentang sistem Pengajaran dan pembelajaran	
34.32	Menceritakn tentang perbezaan antara Universiti Teknologi Malaysia dan Universiti Malaysia	Unit Pengurusan UTM UMK
34.44	Menceritakan tentang pendapat beliau tentang sistem pendidikan dimalasia	Malaysia Europe Jepun Singapore
37.21	Menceritakn tentang anugerah yang beliau perolehi sepanjang menjadi seorang pendidik	UTM UMK
38.00	Menceritakan tentang pengalaman beliau untuk sampai ketahap sekarang.	
39.00	Menceritakan tentang sumbangan yang telah diberikan oleh beliau	Malaysia ISM Jabatan Ukur Pusat Perkhidmatan Pakar Negara
41.00	Menceritakan nasihat beliau kepada anak-anak muda masakini	

DIARI KAJIAN

MASA	TARIKH	PERKARA	TINDAKAN
9.00 pagi - 11.00 pagi	8 Mei 2015	Pencarian tokoh.	
	9 Mei 2015	Panggilan Telefon Membuat panggilan telefon kepada tokoh untuk kali pertama. Panggilan adalah untuk memohon persetujuan tokoh untuk ditemuramah.	
		Pengumpulan maklumat tentang tokoh.	Catatan awal dilakukan untuk proses pembuatan soalan
2.30 petang - 5.30 petang	20 Mei 2015	Wawancara bersama tokoh.	

SENARAI SOALAN

Berikut adalah temubual sejarah lisan yang dijalankan oleh Nur Farah Nabilah Binti Zulkipli dan Nurul Amira Shafira Binti Mohd Radzi bersama Prof. Dr. Ibrahim Busu mengenai Pengalaman beliau dalam bidang Pendidikan. Temubual beliau ini dijalankan dirumah beliau pada 24 Mei 2015.

SOALAN SOALAN TEMUBUAL BERSAMA PROF. DR. IBRAHIM BUSU

BAHAGIAN 1:

LATAR BELAKANG

Assalamualaikum Prof. Sebagai pembuka tirai perbualan kita pada hari ini boleh Prof. ceritakan serba sedikit latar belakang seperti:

1. Nama penuh Prof.?
2. Bilakah Prof. dilahirkan?
3. Dimana Prof. dilahirkan?
4. Berapakah usia Prof. sekarang?
5. Dimanakah Prof. dibesarkan?
6. Dengan siapakah Prof. membesar?
7. Apakah nama gelaran Prof. semasa kecil. Maksud kami nama timang-timangan, nama glamour dan sebagainya yang sering kali digunakan?
8. Siapakah nama ibu Prof.?
9. Siapakah nama ayah Prof.?
10. Bilangan adik beradik Prof.?
11. Prof. anak yang ke berapa?
12. Berapa lelaki berapa perempuan?
13. Bolehkah Prof. ceritakan lebih lanjut mengenai adik beradik Prof.?
14. Adakah masing masing tinggal di sekitar ini?
15. Siapakah yang tinggal bersama Prof. sekarang?
16. Apakah nama penuh isteri Prof.?
17. Berapakah umur isteri Prof. sekarang?

18. Apakah pekerjaan isteri Prof.?
19. Bagaimanakah detik perkenalan Prof. dan isteri?
20. Pada tahun berapakah Prof. dan isteri berkahwin?
21. Dimanakah Prof. dan isteri tinggal sekarang ?
22. Berapa pula bilangan anak Prof.?
23. Bolehkah Prof. ceritakan mengenai kehidupan di zaman kanak-kanak, bagaimana Prof. membesar?
24. Apakah hobi Prof. semasa lapang?
25. Semasa kecil dulu apakah cita-cita Prof.?
26. Apakah yang mendorong Prof. memilih cita-cita itu?

SEJARAH PENDIDIKAN

Tentang latar belakang pendidikan Prof. Bolehkah Prof. jelaskan sejarah pendidikan Prof.?

27. Dinamakah Prof. mendapat pendidikan awal?
28. Selepas itu?
29. Setelah tamat pendidikan sekolah, dimana Prof. melanjutkan pengajian?
30. Adakah Prof. seorang pelajar yang aktif?
31. Aktif dalam bidang akademik atau kokurikulum?
32. Bagaimana Prof. membahagikan masa aktiviti pembelajaran kehidupan sosial Prof.?
33. Apakah sumbangan terbesar Prof. sewaktu belajar? Maksud saya pernah mewakili sekolah, universiti?
34. Dalam meneruskan pendidikan, siapakah yang mendorong Prof.?
35. Apakah Perangsang Prof. untuk berjaya dalam pelajaran?
36. Apakah pencapaian yang Prof. raih sewaktu zaman belajar?
37. Apakah rahsia Prof. sewaktu belajar sehingga mencapai tahap yang membanggakan?
38. Siapakah idola Prof. waktu itu?
39. Mengapa dia menjadi idola Prof.?
40. Apakah Cita-cita Prof. sewaktu zaman belajar?
41. Bagaimana Prof. merealisasikan cita-cita Prof.?

42. Apakah matlamat hidup Prof.?

BAHAGIAN 2

SEJARAH PEKERJAAN

Bolehkah Prof. ceritakan mengenai Sejarah Pekerjaan Prof.

43. Apakah pekerjaan pertama Prof. setelah tamat pengajian?
44. Berapa lamakah Prof. bekerja disitu?
45. Apakah sumbangan Prof. sepanjang berkhidmat disitu?
46. Bagaimana pula dengan pekerjaan Prof. sekarang?
47. Bilakah Prof. bermula sebagai seorang pensyarah?
48. Bolehkah Prof. ceritakan perasaan Prof. ketika mendapat pekerjaan ini?
49. Apakah yang membuatkan Prof. berminat untuk menjadi seorang pensyarah?
50. Apakah kelebihan yang perlu ada untuk menjadi seorang pensyarah?
51. Apakah kelebihan yang Prof. ada?
52. Bagaimana Prof. mengaplikasikan kelebihan itu dalam pekerjaan Prof.?
53. Apakah jawatan pertama yang dipegang setelah Prof. menjadi pesyarah?
54. Apakah jawatan tertinggi yang dipegang oleh Prof. sehingga kini?
55. Bagaimanakah Prof. meningkatkan prestasi kerja setiap tahun?
56. Apakah yang memotivasikan Prof. dalam pekerjaan Prof.?
57. Apakah faktor yang mendorong Prof. untuk terlibat dalam bidang pendidikan?
58. Siapakah Idola Prof. dalam bidang pendidikan?
59. Mengapa dia menjadi pilihan Prof.?

PENGALAMAN DALAM BIDANG PENDIDIKAN

60. Sudah berapa lamakah Prof. berada dalam bidang pendidikan?
61. Bolehkah Prof. ceritakan pengalaman Prof. menjadi seorang pensyarah?
62. Apakah kenangan yang tidak dapat dilupakan sepanjang Prof. bergelar seorang pendidik?
63. Apakah kenangan yang pahit bagi Prof. sepanjang bergelar pendidik?
64. Bolehkah Prof. ceritakan serba sedikit mengenai cara pengajaran dan peyampaian Prof. kepada pelajar-pelajar Prof.?
65. Adakah proses pembelajaran di UTM dan UMK berbeza?
66. Bolehkah Prof. ceritakan secara terperinci perbezaan dan persamaan antara proses pembelajaran di UMK dan UTM?
67. Seperti sedia maklum, Prof. pernah belajar di luar negara. Pada pendapat Prof., apakah perbezaan antara sistem pendidikan di Malaysia dan sistem pendidikan di luar negara?
68. Adakah sistem pendidikan di Malaysia perlu di baik pulih?
69. Apakah pencapaian tertinggi yang pernah Prof. dapat sepanjang bergelar seorang pendidik?
70. Boleh Prof. ceritakan pengalaman Prof. untuk sampai ke tahap sekarang?
71. Adakah Prof. pernah menerima sebarang Darjah kebesaran?
72. Apakah perasaan Prof. ketika itu?

SUMBANGAN

73. Apakah sumbangan Prof. dalam bidang pendidikan?
74. Bolehkah Prof. ceritakan secara terperinci mengenai sumbangan Prof.?
75. Selain dalam bidang pendidikan, adakah Prof. ada menyumbangkan sumbangan dalam bidang lain?
76. Bolehkah Prof. ceritakan secara terperinci dalam bidang apa dan apakah projek yang dilakukan?
77. Apakah nasihat Prof. kepada anak muda masa kini dalam merealisasikan cita-cita?

UNIVERSITI TEKNOLOGI MARA

Kelantan

PERJANJIAN MENGENAI SEJARAH LISAN

Syarat-syarat mengenai wawancara yang telah diadakan antara Universiti Teknologi MARA dengan IBRAHIM BIN BUSU Pada 24. MEI 2016

1. Pita rakaman hasil wawancara yang tersebut di atas adalah diserahkan kepada Universiti Teknologi MARA untuk disimpan buat selama-lamanya.
2. Pihak Fakulti Pengurusan Maklumat, Universiti Teknologi MARA akan mengambil apa-apa tindakan yang difikirkan perlu untuk memelihara pita rakaman ini.
3. Pihak Fakulti Pengurusan Maklumat, Universiti Teknologi MARA boleh membuat transkrip pita rakaman dan transkrip-transkrip ini perlu/tidak perlu disemak oleh pengkisah (interviewee).
4. Pita rakaman/transkrip ini akan dibuka kepada sernua penyelidik sama ada dari Malaysia atau luar negeri yang bertujuan membuat penyelidikan yang sah tanpa syarat-syarat / dengan **syarat**: -
Apabila petikan diambil dari pita rakaman/transkrip ini untuk digunakan di dalam penerbitan, tesis dll. sumbernya hendaklah diakui oleh penyelidik-penyelidik.
5. Adalah dipersetujui bahawa pita rakaman/transkrip ini akan dibuka kepada penyelidik-penyelidik dalam dan luar negeri mulai dari ..... (tarikh).
Dipersetujui pada ..... oleh kedua pihak yang berkenaan.

Pengkisah (Tokoh)

Dr. Mohd Nasir Ismail,
Ketua Pusat Pengajian,
Fakulti Pengurusan Maklumat
UiTM Kelantan.

LAMPIRAN 1

Gambar 1: Temubual bersama Prof. Dr. Ibrahim Bin Busu

INDEKS

A

Agama, 17, 30, 31, 32
Akses, 51
Anugerah, 69

C

Cikgu, 33, 42

D

Dekan, 45
Dharam University, 12

E

English, 6, 12, 61

F

Fakulti, 38, 45, 54, 92, 93

G

GIS, 41, 43, 44

I

Ibu, 5
Image analysis, 43
ITC, 61

J

Jabatan, 12, 72
Johor, 11, 12, 30, 31
Juru Ukur, 12, 20, 72

K

Kampung, 3, 7
Kerajaan, 12
Koleksi, 31
Kusial Bharu, 3, 7

L

Land survey, 20
LCE, 20
Lecture, 64

M

Masters, 12, 20, 41
MCE, 20, 32
MCKK, 20
Menteri, 57
MOSTI, 43

N

Nama, 2, 8, 37, 88
North East London Polytechnic, 20

P

Pahang, 12
Pegawai, 12
Pekerjaan, 9, 41, 90
Pelajar, 61
Pencapaian, 36
Pendidikan, 41, 57, 71, 88
Pengalaman, 60, 63, 70, 88
Pensyarah, 41, 46, 53
PhD., 12, 20, 26, 61
Polis, 19
Professional, 20, 72

R

Remote Sensing, 20, 41, 43, 44
Research, 48, 67, 68

S

Satelit, 20
Sekolah, 6, 15, 20, 26, 33, 34, 41, 72
Sekolah Kebangsaan Tebing Tinggi, 15, 20, 33, 72
Sekolah Menengah Sultan Ibrahim, 20
Sekolah Menengah Teknik Terengganu, 20, 41
STPM, 57, 68
Sumbangan, 71, 72

T

Tahun, 10
Tanah Merah, 2, 3, 6, 7, 19, 33
Teknologi, 20, 41, 44, 60, 66, 69, 92
Tempoh, 60

U
Universiti Islam Antarabangsa, 12
Universiti Malaysia Kelantan, 41, 42, 44, 49,
65, 66, 67, 68, 69
Universiti Putra Malaysia, 12, 61

Universiti Teknologi Malaysia, 10, 12, 20, 32,
36, 37, 38, 41, 42, 44, 53, 60, 65, 66, 67,
69
Universiti Teknologi Mara, 12
Universiti Utara Malaysia, 12
University of Dundee, 20